

Commissie Dierenwelzijn – ethiek en Wetgeving

Houderijrichtlijnen

Cluster 1b

Zaadetende inheemse vogelsoorten.
Families Fringillidae en Passeridae

2021

Document 2021 DE&W 12

© 2021 [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)

De NBvV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de teksten van deze monografie of de toepassing van de adviezen.

Printed on demand:

Bondsbureau [Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers](#)
Bergen op Zoom

Op het voorblad: *Loxia pytyopsitta* - Grote Kruisbek
Foto: © Alois van Mingeroet.

Inleiding

Eén van de pijlers van de Missie van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is:
Het bevorderen van een kennis- en informatieoverdracht naar haar leden toe, waardoor zij in staat kunnen zijn hun vogels hobbymatig en duurzaam te houden, met in achtneming van de normen en waarden op het gebied van de gezondheid en het welzijn van hun vogels.

De basiskennis die nodig is op een verantwoorde wijze kooi- en volièrevogels te houden is verwoord in het “Handboek Vogelverzorging” geschreven door de Commissie Dierenwelzijn –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers.
ISBN 978-90-582129-5-5.

Aanvullend op het Handboek Vogelverzorging zijn en worden voor veel vogelsoorten “Houderijrichtlijnen” geschreven.

Op basis van de praktijkervaringen van fokkers wordt extra aandacht besteed aan de huisvesting- en verzorgingsnormen die specifiek van toepassing zijn voor de beschreven vogelsoort.

Ook het verloop van het broedseizoen wordt beschreven.

De beschreven vogelsoorten zijn opgedeeld in clusters.

Deze indeling is afgeleid van de indeling in groepen zoals die in de avicultuur gebruikt worden.

Iedere cluster is ingericht in een vermelding van de orde, familie, geslacht en soort in een alfabetische volgorde van de wetenschappelijke namen.

In de praktijk is het vaak gewenst dat een vogelliefhebber bij het aanschaffen van een nog niet eerder gehouden vogelsoort, vooraf zo volledig mogelijk wordt geïnformeerd over de specifieke kennis die nodig is om op een verantwoorde wijze de vogelsoort te houden en of er mee te fokken.

Een houderijrichtlijn is hiervoor een goede informatiebron.

Alle verschenen houderijrichtlijnen zijn, opgedeeld in clusters, beschikbaar op de website van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers. www.nbv.nl

Onlosmakelijk verbonden met houderijrichtlijnen zijn huisvestingsrichtlijnen.

In bijlage A is een huisvestingsmatrix opgenomen voor vogelsoorten die behoren tot cluster 1b.

Voorjaar 2020

Gereviseerd augustus 2021

Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving NBvV

Afdeling Educatie en kennisoverdracht..

Henk van der Wal

Jan de Bruine

Inhoudsopgave specifieke houderijrichtlijnen cluster 1b

Orde: Passeriformes

Algemene houderijrichtlijn voor zaadetende inheemse vogelsoorten.

5

Familie: Fringillidae = vinken (deel 2)

Geslacht: Fringilla

Fringilla coelebs	Vink	12
Fringilla montifringilla	Keep	18

Geslacht: Loxia

Loxia curvirostra	Kleine kruisbek	25
Loxia leucoptera	Witband kruisbek	32
Loxia pytyopsillacus	Grote kruisbek	39

Geslacht Pinicola

Pinicola enucleator	Haakbek	47
---------------------	---------	----

Geslacht Pyrrhula

Pyrrhula pyrrhula	Kleine goudvink	55
Pyrrhula p. europea	Grote Goudvink	61

Geslacht Serinus

Serinus canaria	Wilde kanarie	67
Serinus citrinella	Citroenkanarie(sijs)	73
Serinus pulchillus	Roodvoorhoofdkanarie	80
Serinus serinus	Europese cini	86

Familie: Passeridae = mussen

Geslacht Passer

Passer domesticus	Huismus	93
Passer hispaniolensis	Spaanse mus	100
Passer montanus	Ringmus	107

Bijlage A:

Huisvestingsmatrix voor vogelsoorten, opgenomen in cluster 1a	113
--	-----

Algemene Houderijrichtlijn

Zaadetende inheemse vogelsoorten

Cluster 1b

Doel van de algemene houderijrichtlijn voor zaadetende inheemse vogelsoorten.

Het doel van deze algemene houderijrichtlijn is het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met deze groep vogels die wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels. Dit vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze groep vogels gewaarborgd is als zij in een beschermde omgeving en een gecontroleerd milieu worden gehouden. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het soort eigen gedrag, het in stand houden van een goede welzijn en gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Verklaring NBvV code.

De gebruikte coden is opgebouwd op basis van het NBvV vraagprogramma 2020 t/m 2024. De lettercode b.v. G1 heeft betrekking op de sectie waarin de vogelsoort is ingedeeld. De dan volgende cijfercode geeft met de eerste twee cijfers aan in welke groep de vogel is ingedeeld en de dan volgende cijfers geven aan wat het volgnummer in de groep is. Soms zijn de man en de pop in opeenvolgende volgnummers aangegeven.

Soortspecifieke houderijrichtlijnen.

Naast deze algemene houderijrichtlijn zijn voor meerdere soorten afzonderlijke houderijrichtlijnen geschreven.

Deze zijn verzameld in de documenten Houderijrichtlijnen Cluster 1a en 1b. Documentnummers 2020 DE&W 11 t/m 2020 DE&W 12

Taxonomie

In cluster 1b zijn alleen de families en geslachten opgenomen van aantoonbaar in Nederland gehouden vogels waarvoor houderijrichtlijnen beschikbaar zijn en die behoren tot de Orde Passeriformes.

Cluster 1b Frigillidae

Fringilla	2 soorten
Loxia	3 soorten
Pinicola	1 soort
Pyrrhula	2 soorten
Serinus	4 soorten

Land van herkomst

Zaadetende inheemse soorten komen voor in geheel Europa.

Voor sommige soorten is hierop een uitzondering.

Niet alle vogelsoorten komen voor in bijvoorbeeld de Scandinavische landen en Noordoost Europa.

Dit wordt in de afzonderlijke houderijrichtlijnen aangegeven.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoorten is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

Opmerkingen:

Inheemse zaadetende vogels hebben de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met deze soorten is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de zaadetende inheemse vogelsoorten toegestaan is als de vogels voorzien zijn van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Voor inheemse zaadetende vogels, die als kooi- en volièrevogels worden gehouden, kunnen aanvullende beschermende maatregelen vastgesteld zijn in o.a.

Verdrag van Bern;

Verdrag van Bonn

Status IUCN Red List.

De status op de IUCN Red List of Threatened Species geeft de mate van bedreiging op het voortbestaan van een vogelsoort aan. De gradaties die daarbij worden onderscheiden zijn uitgestorven (EX), uitgestorven in het wild (EW), kritiek = ernstig bedreigd (CR), bedreigd (EN), kwetsbaar (VU), gevoelig (NT), van bescherming afhankelijk (CD), niet bedreigd = veilig (LC).

Het is sterk afhankelijk van de soort welke gradatie van toepassing is.

De van toepassing zijnde status moet per soort vastgesteld worden en staat vermeld op de houderijrichtlijn van een beschreven soort.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een zaadetende inheemse vogelsoort lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij gorzen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor zaadetende inheemse vogels

Deze vogels kunnen ondergebracht worden in met struiken en heesters, riet, bamboe en hoog gras beplante buitenvoliëres, maar ook in grote binnenvluchten en vluchtkooien.

Als de vogels in kooien worden gehuisvest dan verdient het de voorkeur per koppel een kooi te gebruiken met de minimale afmetingen van 100x100x50 cm.

De zitstokken worden dan aan de uiterste zijden aangebracht.

Op deze manier hebben de vogels ook in een kooi voldoende vliegruimte.

¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd. De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 10° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden.

Inheemse vogelsoorten hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de inheemse zaadetende vogels is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het zijn als regel sociale vogels die in een ruime volière goed samengehouden kunnen worden met tropische vogels. Voorbeelden daarvan zijn zebra's, andere gorzen soorten, spitsstaartamadines, Chinese dwergkwartels, Forbes papegaaiamadines.

Indien het gedrag van een inheemse vogelsoort hiervan afwijkt, wordt dit vermeld in de afzonderlijk geschreven houderijrichtlijn.

Het fokken met de zaadetende inheemse vogelsoort.

Inheemse vogelsoorten zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in het voorjaar zo tussen maart en april.

Ze maken zelf een nestje op de grond, in een rietpol of tussen de beplanting.

Per broedseizoen worden niet meer dan twee broedrondes mogelijk gemaakt. Afhankelijk van de omstandigheden kan een derde broedronde ingelast worden.

In iedere broedronde worden 3 tot 5 eitjes gelegd. Na het leggen van het laatste eitje begint de pop te broeden.

De broedtijd bedraagt zo'n 13 - 14 dagen.

Het gemiddelde uitkomstpercentage is 90 – 100%.

De jonge vogels worden bijna uitsluitend gevoerd met insecten. Als de pop al weer zit te broeden in een door de man nieuw gemaakt nest worden de jonge vogels gevoerd door de man.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De jongen komen goed door de jeugdruï.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoorten wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de meeste inheemse soorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Zoals de aanduiding die al vermeld zijn de vogelsoorten zaadeters.

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoorten hoogwaardige zaadmengsels aangeboden.

Specifieke voedingsbehoeften zijn opgenomen in de afzonderlijke houderijrichtlijnen.

De samenstelling kan ook variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In kooien kan badwater verstrekt worden door middel van kunststof badjes die tijdelijk voor de kooi worden gehangen. In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Inheemse vogelsoorten die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Identificatie en registratie.

Inheemse vogelsoorten moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe die de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is niet voor alle soorten verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van inheemse vogels als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels. Het verdient aanbeveling dat de verkoper aan de koper niet alleen een overdrachtsverklaring afgeeft, maar ook een kopie van de bijbehorende houderijrichtlijn.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de inheemse vogelsoorten is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat een inheemse vogelsoort een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, –ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze algemene houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2012 – 2019, blz. 51 - 52

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2011, deel 16, ISBN 9788496553781

Arnoud B. van den Berg, Lijst van Nederlandse vogelsoorten, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International 2012. *Emberiza citrinella*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Vink

2021, versie 1.2

NBvV code. G1. 15. 13.001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Fringilla

Soort: **Fringilla coelebs coelebs**

Soorten/ondersoorten:

Het geslacht Fringilla kent 14 ondersoorten.
De meestehiervan hebben hun verspreidingsgebied buiten Europa.
De nominaatvorm wordt in Nederland door de fokkers gehouden.

Land van herkomst:

De nominaatvorm heeft als verspreidingsgebied het vasteland van Europa, Siberië, Centraal Afrika en Noord-Afrika.

Oorspronkelijk biotoop:

Komt voor in cultuurlandschappen met middelhoge bomen en struiken. Komt in de steden voor in parken en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Vink is een vogel met een forse indruk en een grootte van 15 cm.

Er is kleurverschil tussen de man en de pop.

De man zingt, maar opmerkelijk is dat deze zang van streek tot streek verschilt. Er is eigenlijk ook in Nederland sprake van verschillende dialecten, wat ook tot uiting komt in de verschillende namen die streekgebonden aan de vogel worden gegeven. Volksnamen zijn: botvink, beukvink, boekvink, schildvink, boomgaardvink, slagvink, mosvink, bosvink, suskewiet, sneeuwvogel, zespennet, achtpennet, maanvogel, meivink, St.-Jansvogel, enz.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

Foto Clement Bonte

- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde “Vogelrichtlijn”.

opmerkingen:

De Vink wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Vink is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Vink toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De soort komt voor op bijlage I van de Vogelrichtlijn.

De soort komt voor op bijlage III van de Bern Convention (te beschermend diersoorten)

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2014 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Vink**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen² van de vogels. De manier waarop met deze

² Cie DE&W NBvV, Monografie “*Het communiceren met kooi- en volièrevogels*”, 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Vink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij Vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Vink.

Vinken worden bij voorkeur gehuisvest in een volière.

Sommige fokkers hebben een volière waarin geen andere vogelsoorten in voorkomen, anderen hebben een ruime volière waarin dat vaak wel kan.

Een vloeroppervlakte van zo'n 5000 cm² volstaat om een Vink de mogelijkheid te bieden zijn natuurlijk en normaal gedrag te tonen.

Het is mogelijk meerdere poppen bij een man te plaatsen als er ook gezorgd wordt voor voldoende nestkastjes.

In de buitenvolière zijn ze bestand tegen strenge vorst.

In volières die in een binnenruimte worden geplaatst moeten voorzieningen aangebracht worden die toch wel de luchtkwaliteit bewaken en zorgen voor voldoende lichturen.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Vink is aanvullend onderstaand van toepassing:

Tijdens het broedseizoen zullen de mannen hun territorium flink verdedigen. meerdere koppels bij elkaar is af te raden omdat de mannen onderling erg agressief kunnen zijn.

Buiten het broedseizoen kunnen ze wel met andere vogelsoorten gehouden worden als de volière maar groot is en er ruimte is om te schuilen.

Het fokken met de Vink.

Vinken zijn in hun tweede jaar broedrijp.

Ervaren fokkers geven de voorkeur aan wat oudere vogels.

Het broedseizoen begint omstreeks de maand mei.

De vogels zijn wat slechte nestbouwers maar kunnen toch zelf een nest maken in een gevorkte tak of in een open nestkastje. Als nestmateriaal wordt gras, mos, kokosvezels en dergelijke gebruikt.

Het aantal broedrondes per seizoen wordt beperkt tot twee.

Per broedronde worden gemiddeld vier eitjes gelegd, die door de pop zelf worden uitgebroed.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, febr. 1977, blz. 72

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 1989, blz. 564

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1995, blz. 148 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, 2000, blz. 412 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de Vink standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Vink is een zaadetende vogel.

Afhankelijk van het seizoen zijn er voor de Vink diverse zaadmengelingen beschikbaar, welke aangevuld kunnen worden met een kanariemengeling, onkruidzaad en kiemzaad.

Tijdens het broedseizoen kan het dierlijk eiwit wat opgevoerd worden door het verstrekken van insecten, diepvries pinkies, levende buffalowormen en insecten uit de natuur.

Als zachtvoer krijgen de vinken een mengsel van eivoer/krachtvoer en universeelvoer.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.

Vers badwater wordt gegeven in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Vinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Deze vogelsoort kan gedurende twee jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Vinken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Vink niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Vinken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Vink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Vink kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Clement Bonte, M. Hoogstra, fokkers van Vinken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 68 - 82

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2014

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvlières en cultuurvogels", 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682

Links.

BirdLife International 2014. *Fringilla coelebs*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Keep

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.013.003/004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passiformes
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Fringilla

Soort: **Fringilla montifringilla**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten.

Land van herkomst:

Geheel Europa, uitgezonderd het zuiden van Italië, Zuid Griekenland en Kreta.

Oorspronkelijk biotoop:

Naald- en berkenwouden.

Beschrijving vogel:

De Keep heeft als synoniemen: Bergvink en Bosvink.

De Keep heeft een grootte van ca. 15 cm.

De man en pop verschillen van kleur en beiden hebben zowel een zomerkleed als een winterkleed.

De man:

De snavel is zwart, in de winter wasgeel met een zwart puntje. De ogen zijn donkerbruin, de pupil is zwart. De kop en nek zijn grijsbruin gezoomd. In de winter is de kop glanzend zwart.

De wenkbrauwstreep is bruin.

De rugdek mantel is zwartgrijs, zwart bruin in de winter, en geschubd omzoomd, de mantel heeft de vorm van een V. De stuit is wit. De bovenstaart dekveren zijn zwart. De keel en borst zijn oranjebruin, de buik en onderlichaam zijn wit. De onderstaart dekveren zijn wit met een oranjebruine waas. Op de licht oranjebruine flanken lopen twee rijen mat zwarte stippen.

De kleine vleugeldekveren en de schouders zijn oranjebruin. De grote vleugeldekveren zijn zwart, met crèmewitte toppen; deze vormen een vleugelstreek. De middelste dekveren zijn helder wit, deze vormen het vleugelschild. De hand en armpennen zijn zwartbruin. De omzoming van de hand- en armpennen is citroengeel. De buitenvlag van de handpennen, behalve de drie buitenste hebben een witte vlek en dit vormt de witte vleugelspiegel.

De staartpennen zijn zwart met een geelbruine omzoming. Op de binnenvlag aan de onderzijde van de staart bevindt zich een langwerpige wit zilveren vlek.

De poten zijn donker vleeskleurig, in de winter geelbruin. De nagels zijn zwart.

De pop:

De snavel is wasgeel met een zwart puntje. De bovensnavel is iets donkerder. De ogen zijn donkerbruin, de pupil is zwart. De kop en nek zijn bruingrijs. De wenkbrauwstreep is zwartbruin.

De rugdek mantel is bruin, bruingrijs in de winter, en geschubd omzoomd, de mantel heeft de vorm van een V. De stuit is wit. De bovenstaart dekveren zijn bruingrijs. De keel en borst zijn

licht oranjebruin, de buik en onderlichaam zijn wit. De onderstaart dekveren zijn wit met een oranjebruine waas. Op de vaal oranjebruine flanken lopen twee rijen opgebleekte zwarte stippen.

De kleine vleugeldekveren en de schouders zijn licht oranjebruin. De grote vleugeldekveren zijn donkerbruin, met crèmewitte toppen; deze vormen een vleugelstreek. De middelste dekveren zijn helder wit, deze vormen het vleugelschild. De hand en armpennen zijn zwartbruin. De omzoming van de hand- en armpennen is citroengeel. De buitenvlag van de handpennen, behalve de drie buitenste hebben een witte vlek en dit vormt de witte vleugelspiegel.

De staartpennen zijn zwart met een geelbruine omzoming. Op de binnenvlag aan de onderzijde van de staart bevindt zich een langwerpige wit zilveren vlek.

De poten zijn donker vleeskleurig, in de winter iets lichter. De nagels zijn zwart.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Keep wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Keep is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Keep toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Keep staat op bijlage III van het Verdrag van Bern.

De Keep staat op de nieuwe Rode lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) met de status "gevoelig".

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Keep** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Keep lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Jonge vogels zijn bevattelijk voor Coccidiose.

Zij moeten daarom in een droge vlucht ondergebracht zijn.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièrè- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Keep.

Kepen worden bij voorkeur gehuisvest in een volière.

Een buitenvlucht van b.v. 200x80x200cm. is voldoende voor een koppel Kepen. In het broedseizoen moeten daar geen soortgelijke vogels bij geplaatst worden. Buiten het broedseizoen kunnen meerdere Kepen in dezelfde vlucht gehouden worden. De vogels zitten graag hoog (150 cm.) De plaatsing van zitstokken moet daarop afgestemd worden.

De Keep kan zeer goed tegen de kou, maar kan ook goed tegen de warmte. Ons buitenklimaat is perfect voor de Keep.

In volières die in een binnenruimte worden geplaatst moeten voorzieningen aangebracht worden die toch wel de luchtkwaliteit bewaken en zorgen voor voldoende lichturen. Bij het lengen van de dagen of kunstlicht komen de vogels in broedconditie.

Sommige fokkers houden hun Kepen binnen in broedkooien met een afmeting van 100x40x50 cm.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Keep is aanvullend onderstaand van toepassing:

De Keep is een sterke vogels als hij volwassen is. Het gegeven als zou de Keep onverdraagzaam zijn tegenover andere vogels in de volière is geen standaard ervaring. De Keep is een bij uitstek plezierige volièrevogel die in volièremilieu oud kan worden. De Keep is geen gemakkelijke fokvogel.

Het fokken met de Keep.

Kepen zijn na ca. 10 maanden broedrijp.

Ervaren fokkers geven de voorkeur aan wat oudere vogels.

Het broedseizoen begint omstreeks de maand mei.

Het broeden vindt plaats in kanarie-tralienestkastjes, nestkappelletjes of ze bouwen zelf hun nest. Als nestmateriaal wordt gebruik gemaakt van mos, dierlijk haar, kokosvezel, plantenworteltjes enz.

Het aantal broedrondes per seizoen wordt beperkt tot één, soms wordt een tweede broedronde mogelijk gemaakt.

Per broedronde worden gemiddeld 6 eitjes gelegd. De nesten zijn vrij groot, het komt voor dat er zeven of acht eieren worden gelegd, die door de pop zelf worden uitbroed.

De broedtijd is 12 tot 13 dagen, met een uitkomst percentage van 90 tot 100 %.

De ouders brengen zelf de jongen groot. Als voedsel moeten de ouders de beschikking hebben over ruim voldoende dierlijk voedsel in de vorm van levende of ingevroren insecten en insectenpaté

Na het uitkomen van de jongen is een cruciaal moment de 8e tot de 10e dag waarin er nog wel eens een jonge vogel het niet haalt.

De jongen komen vlot door de jeugdrii.

Inventarisatie fokverslagen.

De E.C., 2006, no.1, blz. 24 e.v.

Fokverslagen BEC.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 2016, blz. 16 e.v.v

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten uit het geslacht Carduelis standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Keep is een zaadetende vogel.

Afhankelijk van het seizoen zijn er voor de Keep diverse zaadmengelingen beschikbaar, welke aangevuld kunnen worden met een kanariemengeling, onkruidzaad en kiemzaad. Een mogelijkheid is een mix van zaden van Koenings: 50% Groenlingenmengeling en 50% Putter/Sijs mengeling.

Tijdens het broedseizoen kan het dierlijk eiwit wat opgevoerd worden door het verstrekken van insecten, diepvries pinkies, levende buffalowormen en insecten uit de natuur.

Als zachtvoer krijgen de vinken een mengsel van eivoer/krachtvoer en universeelvoer. Dit kan fabrieksvoer zijn, maar ook eigen gemaakt zachtvoer. Daar kan nog gekiemd negerzaad en een schepje stuifmeelkorrels aan toegevoegd worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.

Vers badwater wordt gegeven in open schalen of via een waterstroompje dat constant loopt en gefilterd wordt.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kepen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De vogels kunnen gedurende twee jaar ingezonden worden als Eigen Kweek en worden tijdens de tentoonstelling ondergebracht in een universeelkooi

Identificatie en registratie.

Kepen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden.

Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Keep niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Kepen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Keep is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Keep kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door Peter Veenstra, fokker van Kepen.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2012, blz. 84 en 8.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Fringilla montifringilla*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Kleine kruisbek

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.016.001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Loxia

Soort: **Loxia curvirostra curvirotra**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 17 ondersoorten.

Land van herkomst:

De gewone of kleine kruisbek vindt zijn herkomst vooral in de gebieden van Noordwest Europa en deze gebieden lopen door tot in Azië; van Scandinavië tot Moskou.

In West-Europa was de kruisbek oorspronkelijk een invasievogel die vanaf de nazomer tot in de winter hier verbleef.

Oorspronkelijk biotoop:

Tot zijn oorspronkelijk biotoop moeten vooral de sparren- en dennenbossen worden gerekend.

Beschrijving vogel:

De grootte van de vogel is ongeveer 16,5 cm.

Ook wordt wel een tolerantie van 15 – 17 cm. aangegeven

De Gewone- of Kleine kruisbek is een vinkachtige zaadeter met een robuuste vorm en een korte gevorkte staart.

Hij is iets groter dan een vink of een groenling.

De vorm vinden we terug in zowel de ruglijn als in de borstlijn. Vanaf de nek tot aan de staart is de ruglijn iets met een lichte nekinval.

Opmerkelijk is de snavelvorm, deze is volledig gekruist.

De bovensnavel is iets langer.

De ondersnavel kan zowel links als rechts ten opzichte van de bovensnavel kruisen.

De kleuren in de bevedering verschillen tussen de man en de pop.

De pop is overwegend olijfgroen.

De man heeft een scharlakenrode kop en nek.

De rug, borst en flanken zijn rood met een bruine waas. De slagpennen zijn zwart.

De onderstaartdekveren zijn gebroken wit.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Kleine kruisbek wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Kleine kruisbek is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Kleine kruisbek toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De (Kleine) Kruisbek is geplaatst in bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleine kruisbek** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte voliëre- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen.

Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en fourageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleine kruisbek lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Het opschuimen van de Kleine kruisbek.

Vroeg in de avond, voor dat de kruisbek gaat slapen, wil deze nog wel eens opschuimen (schuim rond de bek). Op deze manier raakt de vogel het hars uit de dennenappels kwijt.

Kruisbekken willen wel eens last krijgen van kalkpoten.

Aanbevolen wordt twee maal per jaar de vogels een druppel Ivermectine in de nek te druppelen. Niet meer dan 1 drup op de blote huid.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleine kruisbek.

De Kleine kruisbek is een rustige vogel, maar komt het beste tot zijn recht in een voliëre of vlucht..

De afmetingen van de vluchten zijn minimaal 200 x 100 x 190 – 210 cm.: lxbxh.

In de vluchten en of voliëres worden dennentakken opgehangen welke regelmatig worden ververst.

Om de vogels voldoende afleiding te geven worden vooral sparrenkegels en dennenappels gegeven. Ze besteden veel tijd om aan deze kegels te knagen. Dit doen zij niet op de grond, maar nemen de kegels mee naar de dennentakken of zitstokken.

⁴ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn.

Het is niet ongebruikelijk dat het fokken met kruisbekken binnen in een vogelhok plaats vindt. Aan de ruimte waarin dan de binnenvluchten zijn ondergebracht behoeven geen extra voorzieningen aangebracht te worden waar het de temperatuur en luchtvochtigheid betreft. Wel is het belangrijk dat zoveel mogelijk daglicht binnen treedt. Desnoods moet bijgelicht worden met kunstlicht.

Uiteraard dienen de normale hygiënische voorwaarden in acht te worden genomen.

Kleine kruisbekken horen niet ondergebracht te worden in broed- of kistkooien.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleine kruisbek is aanvullend onderstaand van toepassing:

Hoewel de kruisbek een koloniebroeder is moeten de koppels in verschillende vluchten ondergebracht worden. Ze mogen elkaar wel horen, maar het is beter dat ze elkaar niet zien. Een fokker van Kruisbekken geeft aan:

"De jonge kruisbekken kunnen gewoon bij de oudere vogels blijven zitten. Er is wel een maar aan, dat de jonge vogels, de pop gaan storen, de jonge trekken en knagen aan alles dus ook aan het nest van de broedende pop. Buiten het broedseizoen is de kruisbek zeer sociaal ondanks zij robuust postuur kan je er alle vogelsoorten bijhouden. In het broedseizoen moet je toch oppassen wat voor vogels je er bijzet, beter is dat omdat niet te doen. Maar kies je er wel voor moet je vogelsoorten kiezen zonder rood. Persoonlijk heb ik het een keer geprobeerd met een koppel splendidparkiet (de man heeft een rode borst) De man kruisbek was erg overheersend met gevolg geen jonge splendidparkieten. Daarin tegen heb ik het ook een keer geprobeerd met een koppel baardmannen, dit leverde geen problemen op, maar toe kwamen er weer de jonge kruisbekken en die gingen weer zitten vervelen".

Het fokken met de Kleine kruisbek.

Gelet op de huisvesting en de juiste voeding is het fokken van kruisbekken het meest succesvol als dit plaats vindt door ervaren vogelfokkers met veel ruimte voor een volière of meerdere vluchten.

Een Kleine kruisbek is al vroeg broedrijp. Een man van +/- 6 maand kan al voor de kweek gebruikt worden. Deze man heeft dan nog zijn jeugd kleeft, maar bevrucht wel. Daarnaast wordt het broedrijp worden vooral beïnvloed door een groot aanbod van voedsel. Meestal broeden de vogels in z.g. kapelletjes met een stenen broedschaal van 10 cm. Soms maken de kruisbekken zelf een nest, het mooie is dat er in de winterperiode een groot goed geïsoleerd nest wordt gemaakt, in het najaar is het nest aanzienlijk kleiner.

Als nestmateriaal wordt gebruikt alles wat de vogel kan vinden, het begint met grof materiaal stukken (dennen)tak of naalden daarna wordt er fijner nestmateriaal gebruikt, wit heeft dan de voorkeur.

Er zijn kruisbekken die 4 maal per jaar broeden, beter is misschien dit te beperken tot tweemaal.

De vogels zijn sterk afhankelijk van voedsel (dennenzaden) aanbod. De start van het broedseizoen is verschillend. Sommige vogels beginnen rond oktober, maar de meeste vogels starten januari of niet eerder dan maart.

Per broedronde worden 3 tot de 4 eieren gelegd.

De pop broed alleen, de pop komt zelden of nooit van het nest af, maar wordt gevoerd door de man.

De broedtijd duurt 13 tot 16 dagen, dit is moeilijk te bepalen omdat de pop ook als deze jonge heeft bijna niet van het nest afkomt . De man voert de pop en de pop op haar beurt de jongen zeker als het hard vriest.

Het uitkomstpercentage van de gelegde eieren is veelal meer dan 75%. Bij sommige fokkers is dit percentage bij iedere broedronde 100%.

Na een dag of 5 a 6 na het uitkomen van de eieren gaat de pop van het nest af en voert de man ook de jongen. De man voert de jongen zeker nog maand nadat de jongen het nest hebben verlaten.

Meestal is de pop dan al de volgende ronde begonnen.

Voor de jeugdruï kunnen de jonge mannen en jonge poppen al worden onderscheiden.

De jongen komen vlot de ruiperiode door zonder dat er sprake is van sterfte door die periode.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 2003, blz. 400

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot inheemse beschermde kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Kleine kruisbek is een echte zaadeter.

Met zijn typische snavelvorm breekt hij de schubben van dennenappels en sparrenkegels open om dan met zijn tong het zaadje tussen die schubben weg te halen. Veel fokkers klieven de kegels omdat het gewicht dan lichter wordt en ze gemakkelijker naar een hoger gelegen zitstok kan worden versleept. Een bijkomend voordeel is dat dan ook de in de kegel aanwezige hars kan worden opgenomen.

Belangrijk is dat de kegels zo vers mogelijk zijn en niet zijn aangetast door allerlei schimmels.

Een belangrijk bestanddeel van het voedsel aanbod voor de Kruisbek is allepo zaad. Dit zaad is afkomstig van dennenbomen.

Naast het geven van kegels (allepo zaden) krijgen de Kruisbekken ook een aanvullend zaadmengsel.

Dit mengsel bestaat uit grove zaden. Leveranciers van zaadmengsel voor Europese vogels hebben een afzonderlijk mengsel samengesteld voor de kruisbek en de haakbek.

Sommige fokkers stellen hun eigen mengsel samen welke dan bestaat uit b.v.

6 kg. hennep, ½ kg zonnebloempitten wit, 1 kg zonnebloempitten gestreept, 1 kg kardy (saffloer),

1 kg Mariadistel, 1 kg haver, 1 kg boekweit en 1 kg pirella (wit of bruin).

De Kleine kruisbek neemt mede door zijn speciale snavelvorm geen eivoer of dierlijk voedsel op.

Wel baden Kleine kruisbekken graag.
Badwater moet in schalen worden aangeboden en vorstvrij blijven.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kruisbekken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Omdat in sommige gevallen het broedseizoen samen valt met het tentoonstellingsseizoen nemen die vogels niet deel aan tentoonstellingen. Jonge vogels, geboren in de periode januari – maart kunnen hieraan wel deelnemen. Zij volgen hiervoor niet een specifiek trainingstraject om aan de tentoonstellingskooi te wennen.

Identificatie en registratie.

Kleine kruisbekken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleine kruisbek verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Kruisbekken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kleine kruisbek is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kleine kruisbek kans van overleving heeft. Deze overlevingskans wordt mede bepaald door de beschikbaarheid van voldoende boomzaden.

Het habitat waarin de vogel terecht komt is bepalend. Verhongering en predatoren verminderen de kans op overleven.

Bij ontsnapping uit de volière zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door S. Weijer, Jan Vonk, Bert Kemp, fokkers van Kruisbekken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaard Europese Cultuurvogels deel 1, uitgegeven door de NBvV, 2012, blz. 87 t/m 90 samenstelling Keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, 2006. uitgeverij Ornis, ISBN 9789073217119

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Loxia curvirostra*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Witband kruisbek

2021, versie 1.2

NBvV code cluster 1b. G1. 15.016.006

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Loxia

Soort: **Loxia leucoptera leucoptera**

Soorten/ondersoorten:

Binnen de soort Loxia leucoptera onderscheiden we twee ondersoorten:

Loxia l. bifasciata

Loxia l. megaplage.

Land van herkomst:

Bermuda; Canada; China; Czech Republic; Denmark; Estonia; Finland; Japan; Korea, Republic of; Latvia; Lithuania; Mongolia; Norway; Russian Federation; Saint Pierre and Miquelon; Slovakia; Sweden; United States; Austria; Belarus; Belgium; Bulgaria; Faroe Islands; France; Germany; Greenland; Hungary; Ireland; Jamaica; Kazakhstan; Montenegro; Netherlands; Poland; Romania; Serbia (Serbia); Slovenia; Spain; Switzerland; Ukraine; United Kingdom.

Oorspronkelijk biotoop:

Tot zijn oorspronkelijk biotoop moeten vooral de sparren- en dennenbossen worden gerekend.

Beschrijving vogel:

De grootte van de vogel is ongeveer 15 cm.

Ook wordt wel een tolerantie van 14,5 – 16 cm. aangegeven

De Witband kruisbek is een vinkachtige zaadeter met een robuuste vorm en een korte gevorkte staart.

Hij is iets groter dan een vink of een groenling.

De vorm vinden we terug in zowel de ruglijn als in de borstlijn. Vanaf de nek tot aan de staart is de ruglijn iets met een lichte nekinval.

Opmerkelijk is de snavelvorm, deze is volledig gekruist.

De bovensnavel is iets langer.

De ondersnavel kan zowel links als rechts ten opzichte van de bovensnavel kruisen.

De kleuren in de bevedering verschillen tussen de man en de pop.

De pop is overwegend olijfgroen.

De man heeft een rode kop en nek.

De rug, borst en flanken zijn oranje rood. De slagpennen zijn zwartbruin. eerste jaars mannen kunnen ook geel zijn, mannen die laat worden geboren in de natuur zijn ook geel van kleur, naarmate ze ouder worden 2^e/3^e jaars worden ze dieper van kleur.

De middelste en kleine vleugeldekveren hebben een witte top waardoor een witte band ontstaat.

De onderstaart dekveren zijn gebroken wit.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Witbandkruisbek wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Witbandkruisbek is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Witbandkruisbek toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Witband kruisbek is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Witbandkruisbek** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid, door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van voliëre- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Witband kruisbek lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Het opschuimen van de Witbandkruisbek.

Vroeg in de avond, voor dat de kruisbek gaat slapen, wil deze nog wel eens opschuimen (schuim rond de bek). Op deze manier raakt de vogel het hars uit de dennenappels kwijt.

Witbandkruisbekken willen wel eens last krijgen van kalkpoten.

Aanbevolen wordt twee maal per jaar de vogels een druppel Ivermectine in de nek te druppelen.

Niet meer dan 1 druppel op de blote huid.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Witbandkruisbek.

De Witband kruisbek is een rustige vogel, maar komt het beste tot zijn recht in een voliëre of vlucht.

Ze zijn meer klimmers en vliegen wat minder dan andere Europese cultuurvogels.

De afmetingen van de vluchten zijn bij voorkeur 200 x 100 x 210 cm.: lxbxh.

Kruisbekken broeden met succes in kooien van 160 cm lang 80 cm hoog en 60 cm diep.

⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en voliërevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Deze maat kooien wordt ook veel gebruikt door liefhebbers/kwekers van kruisbekken in Oostenrijk

Na het broedseizoen gaan de vogels terug naar de volière.

In de vluchten en of volières worden dennentakken opgehangen welke regelmatig worden ververst.

Om de vogels voldoende afleiding te geven worden vooral sparrenkegels en dennenappels gegeven. Ze besteden veel tijd om aan deze kegels te knagen. Dit doen zij niet op de grond, maar nemen de kegels mee naar de dennentakken of zitstokken.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn.

Het is niet ongebruikelijk dat het fokken met Witband kruisbekken binnen in een vogelhok plaats vindt.

Aan de ruimte waarin dan de vluchten zijn ondergebracht behoeven geen extra voorzieningen aangebracht te worden waar het de temperatuur en luchtvochtigheid betreft. Wel is het belangrijk dat zoveel mogelijk daglicht binnen treedt. Desnoods moet bijgelicht worden met kunstlicht.

Uiteraard dienen de normale hygiënische voorwaarden in acht te worden genomen.

Wel moet er voldoende ventilatie aanwezig zijn, met benden aanvoer van frisse lucht en aan de bovenzijde van het vogelverblijf de afvoer

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Witband kruisbek is aanvullend onderstaand van toepassing:

Hoewel de kruisbek een koloniebroeder is moeten de koppels zeker tijdens het broedseizoen in verschillende vluchten ondergebracht worden. In de rui- en rustperiode kunnen kruisbekken samen worden gehuisvest en tonen dan geen agressie naar elkaar.

Het fokken met de Witband kruisbek.

Gelet op de huisvesting en de juiste voeding is het fokken van kruisbekken het meest succesvol als dit plaats vindt door ervaren vogelfokkers met veel ruimte voor een volière of meerdere vluchten.

Een Witband kruisbek is in het 2e jaar broedrijp

Daarnaast wordt het broedrijp worden vooral beïnvloed door een groot aanbod van voedsel.

Meestal broeden de vogels in z.g. kapelletjes met een stenen broedschaal van 10 cm.

Witband kruisbekken bouwen een keurig nest met veel "witte nestmateriaal oa. sisal, jute en katoen watten. Het mooie is dat er in de winterperiode een groot goed geïsoleerd nest wordt gemaakt, in het najaar is het nest aanzienlijk kleiner.

Als nestmateriaal wordt gebruikt alles wat de vogel kan vinden, het begint met grof materiaal stukken (dennen)tak of naalden daarna wordt er fijner nestmateriaal gebruikt, wit heeft dan de voorkeur.

Per broedseizoen kunnen 2 tot 3 broedronden toegelaten worden.

De vogels zijn sterk afhankelijk van voedsel (dennenzaden) aanbod. De start van het broedseizoen is verschillend. Sommige vogels beginnen rond oktober, maar de meeste vogels starten januari of niet eerder dan maart.

Per broedronde worden 3 tot de 4 eieren gelegd.

De pop broed alleen, de pop komt zelden of nooit van het nest af, maar wordt gevoerd door de man.

De broedtijd duurt 13 tot 16 dagen, dit is moeilijk te bepalen omdat de pop ook als deze jonge heeft bijna niet van het nest afkomt . De man voert de pop en de pop op haar beurt de jongen zeker als het hard vriest.

Het uitkomstpercentage van de gelegde eieren is veelal meer dan 75%. Bij sommige fokkers is dit percentage bij iedere broedronde 100%.

Na een dag of 5 a 6 na het uitkomen van de eieren gaat de pop van het nest af en voert de man ook de jongen. De man voert de jongen zeker nog maand nadat de jongen het nest hebben verlaten.

Meestal is de pop dan al de volgende ronde begonnen.

Voor de jeugdruï kunnen de jonge mannen en jonge poppen al worden onderscheiden.

Jonge mannetjes krijgen na ongeveer een week of zes een gele kraag onder de keel.

De jongen komen vlot de ruiperiode door zonder dat er sprake is van sterfte door die periode.

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen gepubliceerde fokverslagen teruggevonden.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBV zijn voor de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Witband kruisbek is een echte zaadeter.

Met zijn typische snavelvorm breekt hij de schubben van dennenappels en sparrenkegels open om dan met zijn tong het zaadje tussen die schubben weg te halen. Veel fokkers klieven de kegels omdat het gewicht dan lichter wordt en ze gemakkelijker naar een hoger gelegen zitstok kan worden versleept. Een bijkomend voordeel is dat dan ook de in de kegel aanwezige hars kan worden opgenomen.

Belangrijk is dat de kegels zo vers mogelijk zijn en niet zijn aangetast door allerlei schimmels.

Ook verdient het aanbeveling het zaad te verstrekken van de douglas den, en zaden van de lariks, ook hun wat fijner gekruiste snavel is hier beter op aangepast

Naast het geven van kegels krijgen de kruisbekken ook een aanvullend zaadmengsel.

Dit mengsel bestaat uit grove zaden. Leveranciers van zaadmengsel voor Europese vogels hebben een afzonderlijk mengsel samengesteld voor de kruisbek en de haakbek.

Sommige fokkers stellen hun eigen mengsel samen welke dan bestaat uit b.v.

6 kg. hennep, ½ kg zonnebloempitten wit, 1 kg zonnebloempitten gestreept, 1 kg kardy (saffloer),

1 kg Mariadistel, 1 kg haver, 1 kg boekweit en 1 kg pirella (wit of bruin).

De kruisbek neemt mede door zijn speciale snavelvorm geen eivoer, maar wel dierlijk voedsel op oa. diepvries pinkies en evt bladluizen, ook zitten er in de kegels van naaldbomen kleine witte wormen en deze worden graag gegeten.

Witband kruisbekken baden graag.
Badwater moet in schalen worden aangeboden en vorstvrij blijven.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kruisbekken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Omdat in sommige gevallen het broedseizoen samen valt met het tentoonstellingsseizoen nemen die vogels niet deel aan tentoonstellingen. Jonge vogels, geboren in de periode januari – maart kunnen hieraan wel deelnemen. Zij volgen hiervoor niet een specifiek trainingstraject om aan de tentoonstellingskooi te wennen.

Identificatie en registratie.

Kruisbekken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Witband kruisbek niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Witband kruisbekken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Witband kruisbek is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de

houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kruisbek kans van overleving heeft. Deze overlevingskans wordt mede bepaald door de beschikbaarheid van voldoende boomzaden. Het habitat waarin de vogel terecht komt is bepalend. Verhongering en predatoren verminderen de kans op overleven.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door R. Schonewille, fokker van Witband kruisbekken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaard Europese Cultuurvogels deel 1, uitgegeven door de NBvV, 2012, blz. 87 t/m 90 samenstelling Keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012 Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Loxia leucoptera*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Grote kruisbek

2021 versie 1.2

NBvV code . G1. 15. 016.003/004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Loxia

Soort: **Loxia pytyopsittacus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 17 ondersoorten

Land van herkomst:

Belarus; Belgium; Denmark; Estonia; Finland; Germany; Latvia; Lithuania; Netherlands; Norway; Poland; Portugal; Russian Federation; Sweden; United Kingdom

Oorspronkelijk biotoop:

Tot zijn oorspronkelijk biotoop moeten vooral de sparren- en dennenbossen worden gerekend.

Beschrijving vogel:

De grootte van de vogel is ongeveer 15 – 17 cm.

De Grote kruisbek is een vinkachtige zaadeter met een robuuste vorm en een korte gevorkte staart.

Hij is iets groter dan een vink of een groenling.

De vorm vinden we terug in zowel de ruglijn als in de borstlijn. Vanaf de nek tot aan de staart is de ruglijn iets met een lichte nekinval.

Opmerkelijk is de snavelvorm, deze is volledig gekruist. Dit begint bij het oproeien na een week of 3 tot 4.

De bovensnavel is iets langer.

De ondersnavel kan zowel links als rechts ten opzichte van de bovensnavel kruisen.

De kleuren in de bevedering verschillen tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is als boven beschreven. De oogring is onder het oog wit. De wenkbrauwstreep is zwartbruin. De kopbevedering is scharlakenrood. De wangstreek is iets lichter scharlakenrood. De wangen hebben een bruine hoefijzervormige tekening.

De nek is scharlakenrood. De rug is rood met een bruine waas. De rug heeft een fijne bestreping die bruingrijs omzoomd is. De stuit en onderrug zijn scharlakenrood. De bovenstaart dekveren zijn zwartbruin.

De hals is licht scharlakenrood. De borst en buik zijn rood met een bruine waas. Hierop ligt een lichtgrijze gehamerde tekening. De flanken zijn bruinrood met een bruingrijze bestreping. Het onderlichaam is grauw wit. De onderstaart dekveren zijn gebroken wit.

De vleugeldeken zijn rood met een bruine waas. De middelste en kleine dekveren zijn roodachtig gezoomd. De vleugels en staart zijn zwartbruin.

De pootkleur is donkerbruin met donkere nagels.

De pop

De snavel is als boven beschreven. De oogring is onder het oog wit. De wenkbrauwstreep is donkerbruin. De kopbevedering is olijfgroen. De wangstreek en oorstreek is olijfgroen, grijs bewaasd.. De wangen hebben een donkerbruine hoefijzervormige tekening.

De nek is olijfgroen. De rug is olijfgroen met een grijze waas. De rug heeft een fijne bestreping die bruin omzoomd is. De stuit en onderrug zijn olijfgroen met een grijze waas..

De bovenstaart dekveren zijn donkerbruin.

De hals is olijfgroen, grijs bewaasd. De borst en buik zijn geelgroen met een grijze waas.

Hierop ligt een bruine gehamerde tekening. De flanken zijn grijs met een groengele was met een bruine bestreping. Het onderlichaam is grijs wit. De onderstaart dekveren zijn gebroken wit.

De vleugeldekveren zijn rood met een bruine waas. De middelste en kleine dekveren zijn geelgroen gezoomd. De vleugels en staart zijn donkerbruin.

De pootkleur is donkerbruin met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 va 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Grote kruisbek wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Grote kruisbek is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Grote kruisbek toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Grote kruisbek is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Grote kruisbek** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grote kruisbek lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Het opschuimen van de Grote kruisbek.

Vroeg in de avond, voor dat de kruisbek gaat slapen, wil deze nog wel eens opschuimen (schuim rond de bek). Op deze manier raakt de vogel het hars uit de dennenappels kwijt.

⁶ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Kruisbekken willen wel eens last krijgen van kalkpoten.

Aanbevolen wordt twee maal per jaar de vogels een druppel Ivermectine in de nek te druppelen.

Niet meer dan 1 druppel op de blote huid.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Grote kruisbek.

De Grote kruisbek is een rustige vogel, maar komt het beste tot zijn recht in een volièr of vlucht.

Ze zijn meer klimmers en vliegen wat minder dan andere Europese cultuurvogels.

De afmetingen van de vluchten zijn minimaal 200 x 100 x 210 cm.: lxbxh.

Kruisbekken broeden met succes in kooien van 160 cm lang 80 cm hoog en 60 cm diep.

Deze maat kooien wordt ook veel gebruikt door liefhebbers/fokkers van kruisbekken in Oostenrijk.

Na het broedseizoen gaan de vogels terug naar de volièr.

In de vluchten en of volières worden dennentakken opgehangen welke regelmatig worden ververs.

Om de vogels voldoende afleiding te geven worden vooral sparrenkegels en dennenappels gegeven. Ze besteden veel tijd om aan deze kegels te knagen. Dit doen zij niet op de grond, maar nemen de kegels mee naar de dennentakken of zitstokken.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volièr of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volièr kan een oplossing zijn.

Het is niet ongebruikelijk dat het fokken met Kruisbekken binnen in een vogelhok plaats vindt.

Aan de ruimte waarin dan de vluchten zijn ondergebracht behoeven geen extra voorzieningen aangebracht te worden waar het de temperatuur en luchtvochtigheid betreft.

Wel is het belangrijk dat zoveel mogelijk daglicht binnen treedt. Desnoods moet bijgelicht worden met kunstlicht.

Uiteraard dienen de normale hygiënische voorwaarden in acht te worden genomen.

Wel moet er voldoende ventilatie aanwezig zijn, met beneden aanvoer van frisse lucht en aan de bovenzijde van het vogelverblijf de afvoer

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grote kruisbek is aanvullend onderstaand van toepassing:

Hoewel de Grote kruisbek een koloniebroeder is moeten de koppels zeker tijdens het broedseizoen in verschillende vluchten ondergebracht worden. In de rui- en rustperiode kunnen Kruisbekken samen worden gehuisvest en tonen dan geen agressie naar elkaar.

Het fokken met de Grote kruisbek.

Gelet op de huisvesting en de juiste voeding is het fokken van Kruisbekken het meest succesvol als dit plaats vindt door ervaren vogelfokkers met veel ruimte voor een volière of meerdere vluchten.

Een Grote kruisbek is in het 2e jaar broedrijp. Daarnaast wordt het broedrijp worden vooral beïnvloed door een groot aanbod van voedsel. Meestal broeden de vogels in z.g. kapelletjes met een stenen broedschaal van 10 cm. Kruisbekken bouwen een keurig nest met veel "witte nestmateriaal" o.a. sisal, jute en katoen watten. Het mooie is dat er in de winterperiode een groot goed geïsoleerd nest wordt gemaakt, in het najaar is het nest aanzienlijk kleiner.

Als nestmateriaal wordt gebruikt alles wat de vogel kan vinden, het begint met grof materiaal stukken (dennen)tak of naalden daarna wordt er fijner nestmateriaal gebruikt, wit heeft dan de voorkeur.

Per broedseizoen kunnen 2 tot 3 broedronden toegelaten worden. De vogels zijn sterk afhankelijk van voedsel (dennenzaden) aanbod. De start van het broedseizoen is verschillend. Sommige vogels beginnen rond oktober, maar de meeste vogels starten januari of niet eerder dan maart.

Per broedronde worden 3 tot de 4 eieren gelegd. De pop broedt alleen, de pop komt zelden of nooit van het nest af, maar wordt gevoerd door de man. De broedtijd duurt 13 tot 16 dagen, dit is moeilijk te bepalen omdat de pop ook als deze jonge heeft bijna niet van het nest afkomt. De man voert de pop en de pop op haar beurt de jongen zeker als het hard vriest. Het uitkomstpercentage van de gelegde eieren is veelal meer dan 75%. Bij sommige fokkers is dit percentage bij iedere broedronde 100%.

Na een dag of 5 a 6 na het uitkomen van de eieren gaat de pop van het nest af en voert de man ook de jongen. De man voert de jongen zeker nog maand nadat de jongen het nest hebben verlaten. Meestal is de pop dan al de volgende ronde begonnen.

Voor de jeugdruil kunnen de jonge mannen en jonge poppen al worden onderscheiden. Jonge mannetjes krijgen na ongeveer een week of zes een gele kraag onder de keel. De jongen komen vlot de ruiperiode door zonder dat er sprake is van sterfte door die periode.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 2003, blz. 400 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Grote kruisbek is een echte zaadeter.

Met zijn typische snavelvorm breekt hij de schubben van dennenappels en sparrenkegels open om dan met zijn tong het zaadje tussen die schubben weg te halen. Veel fokkers klieven de kegels omdat het gewicht dan lichter wordt en ze gemakkelijker naar een hoger gelegen zitstok kan worden versleept. Een bijkomend voordeel is dat dan ook de in de kegel aanwezige hars kan worden opgenomen.

Belangrijk is dat de kegels zo vers mogelijk zijn en niet zijn aangetast door allerlei schimmels.

Ook verdient het aanbeveling het zaad te verstrekken van de douglasden, en zaden van de lariks, ook hun wat fijner gekruiste snavel is hier beter op aangepast

Naast het geven van kegels krijgen de kruisbekken ook een aanvullend zaadmengsel. Dit mengsel bestaat uit grove zaden. Leveranciers van zaadmengsel voor Europese vogels hebben een afzonderlijk mengsel samengesteld voor de Kruisbek en de Haakbek.

Sommige fokkers stellen hun eigen mengsel samen welke dan bestaat uit b.v. 6 kg. hennep, ½ kg zonnebloempitten wit, 1 kg zonnebloempitten gestreept, 1 kg kardy (saffloer), 1 kg Mariadistel, 1 kg haver, 1 kg boekweit en 1 kg pirella (wit of bruin).

De Grote kruisbek neemt mede door zijn speciale snavelvorm geen eivoer, maar wel dierlijk voedsel op oa. diepvries pinkies en eventueel bladluizen, ook zitten er in de kegels van naaldbomen kleine witte wormen en deze worden graag gegeten.

Kruisbekken baden graag.

Badwater moet in schalen worden aangeboden en vorstvrij blijven.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Grote kruisbekken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Omdat in sommige gevallen het broedseizoen samen valt met het tentoonstellingsseizoen nemen die vogels niet deel aan tentoonstellingen. Jonge vogels, geboren in de periode januari – maart kunnen hieraan wel deelnemen. Zij volgen hiervoor niet een specifiek trainingstraject om aan de tentoonstellingskooi te wennen.

Identificatie en registratie.

Grote kruisbekken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Grote kruisbek niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Grote kruisbekken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grote kruisbek is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Grote kruisbek kans van overleving heeft. Deze overlevingskans wordt mede bepaald door de beschikbaarheid van voldoende boomzaden.

Het habitat waarin de vogel terecht komt is bepalend. Verhongering en predatoren verminderen de kans op overleven.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door B. Kemp, S. Weijer, fokkers van Grote kruisbekken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaard Europese Cultuurvogels deel 1, uitgegeven door de NBvV, 2012, blz. 87 - 90 samenstelling Keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009.
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International. 2015. *Loxia pytyopsittacus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2015:
e.T22720638A85056986.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Haakbek

2021, versie 1.2

NBvV code . G1. 15.017.002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Pinicola

Soort: **Pinicola enucleator enucleator**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn 10 ondersoorten

Land van herkomst:

Scandinavische landen, Siberië China, Japan,

Oorspronkelijk biotoop:

Tot zijn oorspronkelijk biotoop moeten vooral de sparren- en dennenbossen worden gerekend, maar ook gemengde bossen.

Beschrijving vogel:

De grootte van de vogel is ongeveer 19 –21 cm.

De kleuren in de bevedering verschillen tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is vrij zwaar, kort en iets gebogen bovensnavel De bovensnavel is iets gehaakt.

De kleur van de bovensnavel is zwartbruin, die van de ondersnavel is iets lichter. De snorharen zijn zwart grijs. Boven de snavelinplant loopt een smal rood bandje. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil. De kopbevedering is scharlakenrood. De kop heeft een zwartbruine gehamerde tekening.

De nek is iets donkerder scharlakenrood. De rug is scharlaken rood. De stuit en onderrug zijn diep rozerood op een grijze ondergrond. De stuit heeft donkergrijze lengtestreepjes.. De bovenstaart dekveren zijn zwartbruin.

De hals is scharlakenrood. De borst en buik zijn dieprood met een lichte omzoming , overgaand in asgrijs Hierop ligt een grijze gehamerde tekening. De flanken zijn scharlakenrood, onder de vleugels is de kleur grijs. Het onderlichaam is asgrijs. De onderstaart dekveren zijn licht grijs, ze hebben een grijze omzoming waardoor een V-tekening ontstaat

De vleugeldekveren zijn zwart bruin. De toppen van de kleine dekveren zijn wit met een rode gloed. De middelste en kleine dekveren zijn zwartbruin. De mantelveren hebben een zwart bruine schubtekening en omzoming. De toppen van de vleugeldekveren zijn gebroken wit. Daardoor ontstaan twee witte vleugelbanden. De armpennen hebben een brede witte omzoming. De vleugels en staart zijn zwartbruin. De omzoming van de staartpennen is lichtbeige.

De pootkleur is zwartbruin met donkere nagels.

De pop:

De snavel is vrij zwaar, kort en iets gebogen bovensnavel. De bovensnavel is iets gehaakt. De kleur van de bovensnavel is zwartbruin, die van de ondersnavel is iets lichter. De snorharen zijn grijs. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil. De kopbevedering is okergeel. De kop heeft een zwartbruine gehamerde tekening.

De nek is iets donkerder okergeel. De rug is okergeel. De stuit en onderrug zijn grijs met een lichte okergele waas. De stuit heeft donkergrijze lengtestreepjes.. De bovenstaartdekveren zijn lichtgrijs.

De hals is okergeel. De borst en buik zijn okergeel en iets lichter dan de kopkleur, overgaand in grijs. Hierop ligt een grijze gehamerde tekening. De flanken zijn grijs. Het onderlichaam is asgrijs. De onderstaartdekveren zijn lichtgrijs, ze hebben een grijze omzoming waardoor een V-tekening ontstaat.

De vleugeldekveren zijn zwartbruin. De toppen van de kleine dekveren zijn wit met een rode gloed. De middelste en kleine dekveren zijn zwartbruin. De mantelveren hebben een zwartbruine schubtekening en omzoming. De toppen van de vleugeldekveren zijn gebroken wit. Daardoor ontstaan twee witte vleugelbanden. De armpennen hebben een brede witte omzoming. De vleugels en staart zijn zwartbruin. De omzoming van de staartpennen is lichtbeige.

De pootkleur is zwartbruin met donkere nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Haakbek wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermd" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Haakbek is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming.

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Haakbek toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Haakbek is geplaatst op bijlage II van het Verdrag van Bern.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Haakbek** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁷ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Haakbek lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Haakbekken willen wel eens last krijgen van kalkpoten.

⁷ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Aanbevolen wordt twee maal per jaar de vogels een druppel Ivermectine in de nek te druppelen.

Niet meer dan 1 druppel op de blote huid.

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Haakbek.

De Haakbek is een rustige vogel, maar komt het beste tot zijn recht in een volière of vlucht.

Ze zijn meer klimmers en vliegen wat minder dan andere Europese cultuurvogels.

De afmetingen van de vluchten zijn minimaal 200 x 100 x 210 cm.: lxbxh.

Kruisbekken broeden met succes in kooien van 160 cm lang 80 cm hoog en 60 cm diep.

Deze maat kooien wordt ook veel gebruikt door liefhebbers/fokkers van kruisbekken in Oostenrijk.

Na het broedseizoen gaan de vogels terug naar de volière.

In de vluchten en of volièrres worden dennentakken opgehangen welke regelmatig worden ververs.

Om de vogels voldoende afleiding te geven worden vooral sparrenkegels en dennenappels gegeven. Ze besteden veel tijd om aan deze kegels te knagen. Dit doen zij niet op de grond, maar nemen de kegels mee naar de dennentakken of zitstokken.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière kan een oplossing zijn.

Het is niet ongebruikelijk dat het fokken met Haakbekken binnen in een vogelhok plaats vindt.

Aan de ruimte waarin dan de vluchten zijn ondergebracht behoeven geen extra voorzieningen aangebracht te worden waar het de temperatuur en luchtvochtigheid betreft. Wel is het belangrijk dat zoveel mogelijk daglicht binnen treedt. Desnoods moet bijgelicht worden met kunstlicht.

Uiteraard dienen de normale hygiënische voorwaarden in acht te worden genomen.

Wel moet er voldoende ventilatie aanwezig zijn, met beneden aanvoer van frisse lucht en aan de bovenzijde van het vogelverblijf de afvoer

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze wordt uitgegeven door de NBvV.

Voor de Haakbek is aanvullend onderstaand van toepassing:

Hoewel de Haakbek een koloniebroeder is moeten de koppels zeker tijdens het broedseizoen in verschillende vluchten ondergebracht worden. In de rui- en rustperiode kunnen Kruisbekken samen worden gehuisvest en tonen dan geen agressie naar elkaar.

Het fokken met de Haakbek.

Gelet op de huisvesting en de juiste voeding is het fokken van Haakbekken het meest succesvol als dit plaats vindt door ervaren vogelfokkers met veel ruimte voor een voliëre of meerdere vluchten.

Een Haakbek is in het 2^e jaar broedrijp

Daarnaast wordt het broedrijp worden vooral beïnvloed door een groot aanbod van voedsel. Meestal broeden de vogels in z.g. kapelletjes met een stenen broedschaal van 10 cm. Haakbekken bouwen een keurig nest met veel "witte nestmateriaal oa. sisal, jute en katoen watten. Het mooie is dat er in de winterperiode een groot goed geïsoleerd nest wordt gemaakt, in het najaar is het nest aanzienlijk kleiner.

Als nestmateriaal wordt gebruikt alles wat de vogel kan vinden, het begint met grof materiaal stukken (dennen)tak of naalden daarna wordt er fijner nestmateriaal gebruikt, wit heeft dan de voorkeur.

Per broedseizoen kunnen 2 tot 3 broedronden toegelaten worden.

De vogels zijn sterk afhankelijk van voedsel aanbod. De start van het broedseizoen is verschillend. Sommige vogels beginnen rond oktober, maar de meeste vogels starten januari of niet eerder dan maart.

Per broedronde worden 3 tot de 4 eieren gelegd.

De pop broed alleen, de pop komt zelden of nooit van het nest af, maar wordt gevoerd door de man.

De broedtijd duurt 13 tot 16 dagen, dit is moeilijk te bepalen omdat de pop ook als deze jonge heeft bijna niet van het nest afkomt. De man voert de pop en de pop op haar beurt de jongen zeker als het hard vriest.

Het uitkomstpercentage van de gelegde eieren is veelal meer dan 75%. Bij sommige fokkers is dit percentage bij iedere broedronde 100%.

Na een dag of 5 a 6 na het uitkomen van de eieren gaat de pop van het nest af en voert de man ook de jongen. De man voert de jongen zeker nog maand nadat de jongen het nest hebben verlaten.

Meestal is de pop dan al de volgende ronde begonnen.

Voor de jeugdruï kunnen de jonge mannen en jonge poppen al worden onderscheiden.

De jongen komen vlot de ruiperiode door zonder dat er sprake is van sterfte door die periode.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad De Europese Cultuurvogel, 2003, no.6, blz. 226 e.v.

Maandblad De Europese Cultuurvogel, 2010. no.4, blz. 137 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

Leveranciers van zaadmengsel voor Europese vogels hebben een afzonderlijk mengsel samengesteld voor de Kruisbek en de Haakbek.

Sommige fokkers stellen hun eigen mengsel samen welke dan bestaat uit b.v.

6 kg. hennep, ½ kg zonnebloempitten wit, 1 kg zonnebloempitten gestreept, 1 kg kardy (saffloer),
1 kg Mariadistel, 1 kg haver, 1 kg boekweit en 1 kg pirella (wit of bruin).

Tijdens het broedseizoen en de periode van de rui wordt zachtvoer verstrekt in de vorm van eivoer

Dit kan fabrieksmatig voer zijn, maar er zijn ook fokkers die dit zelf maken met behulp van beschuitmeel, eieren, Aves opfok. Hieraan kunnen ook nog kiemzaden en onkruidzaden toegevoegd worden.

Tijdens de periode dat er jonge vogels zijn wordt het voeraanbod uitgebreid met dierlijk eiwit in de vorm van meelwormen, pinkies en buffalowormen.

Het voeren van insecten moet echt beperkt worden tot zo'n 16 dagen waarin er jonge vogels zijn. Bij langer voeren zullen de mannen te vechtlustig worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

Haakbekken baden graag.

Badwater moet in schalen worden aangeboden en vorstvrij blijven.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Haakbekken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Omdat in sommige gevallen het broedseizoen samen valt met het tentoonstellingsseizoen nemen die vogels niet deel aan tentoonstellingen. Jonge vogels, geboren in de periode januari – maart kunnen hieraan wel deelnemen. Zij volgen hiervoor niet een specifiek trainingstraject om aan de tentoonstellingskooi te wennen.

Identificatie en registratie.

Haakbekken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Haakbek niet verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Haakbekken als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Haakbek is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Haakbek kans van overleving heeft. Deze overlevingskans wordt mede bepaald door de beschikbaarheid van voldoende boomzaden. Het habitat waarin de vogel terecht komt is bepalend. Verhongering en predatoren verminderen de kans op overleven.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaard Europese Cultuurvogels deel 1, uitgegeven door de NBvV, 2020, blz. 92-93, samenstelling Keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren. 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009. Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Loxia curvirostra*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2014.3. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Kleine goudvink

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 014. 001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Pyrrhula

Soort: **Pyrrhula pyrrhula europae**

Soorten/ondersoorten:

Deze vogel is een ondersoort van de Pyrrhula pyrrhula

Land van herkomst:

Frankrijk, Nederland, België en Duitsland.

Oorspronkelijk biotoop:

Ze komen voor in gemengd bos met een dichte ondergroei, langs bosranden en in boomgaarden en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Kleine goudvink is maximaal 14 cm lang.

Er is een duidelijke verschil in kleur tussen de man en de pop.

De man heeft een zwarte koptekening tot even onder het oog.

De wangen, keel, borst en flanken zijn dieprood.

Het rugdek is blauwgrijs. De vleugelpennen zijn zwart met een staalblauwe glans.

De laatste armpen heeft een rode vleugelvlek. De toppen van de grote vleugelpennen zijn witgrijs

De staartpennen en bovenstaart dekveren zijn ook zwart, de onderstaart dekveren en het onderlichaam zijn wit.

De pop wijkt duidelijk in kleur af van de man. Hier is wel de koptekening zwart, maar de wangen, keel borst en flanken zijn matbruin met een iets grijze waas.

De rug is matgrijs met een bruine waas.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.

- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde “Vogelrichtlijn”.

opmerkingen:

De Kleine goudvink wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Kleine goudvink is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Kleine goudvink toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring.

Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Kleine goudvink**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderijomgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt. Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁸ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

⁸ Cie DE&W NBvV, Monografie “*Het communiceren met kooi- en volièrevogels*”, 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Kleine goudvink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Kleine goudvinken willen wel gevoelig zijn voor Coccidiose, schimmelinfecties en de E.coli bacterie

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Kleine goudvink.

De Kleine goudvinken worden bij voorkeur onder gebracht in volières van 300 x 100 x 200 cm of in soortgelijke vluchten.

Tijdens het broedseizoen kunnen Goudvinken paarsgewijs ondergebracht worden in broedkooien van 80 x 40 x 50 cm .

Als vogels in deze broedkooien binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Goudvinken hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 10 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels afgeschermd gehouden door de volière of de vluchten te voorzien van een dicht dak en gesloten zijwanden of een tocht- en vorstvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Kleine goudvink is aanvullend onderstaand van toepassing:

Goudvinken kunnen in volières worden gehouden als daar ook andere vogels in ondergebracht zijn.

Gespecialiseerde fokkers geven de voorkeur aan het per koppel onderbrengen van de Goudvink in een volière of vlucht.

Het fokken met de Kleine goudvink.

Kleine goudvinken zijn in hun tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint meestal in april/mei.

Het nest van een Goudvink wordt gemaakt in een open nestkastje, traliekastje, nestkorfje met een cocosnest vastgebonden in een conifeer of een zelfgebouwd nest in een conifeer of een kapelletje.

In het broedseizoen wordt tweemaal en maximaal driemaal de gelegenheid geven om te broeden.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd.

Sommige fokkers halen de vers gelegde eieren weg om ze later terug te plaatsen.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog, tot 95%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is geen sprake van een opvallend sterftcijfer.

In deze periode zijn nog geen geslachtskenmerken te onderscheiden.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec. 1980, blz. 542

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 1989, blz. 158 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, mei 2016, blz. 18 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot de inheemse beschermde kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Kleine goudvink is een zaadeter.

Speciaal voor inheemse vogels worden door verschillende fabrikanten speciale zaadmengsels in de handel gebracht. Deze mengelingen bevatten zowel grove als fijne zaden.

Tijdens het broedseizoen en de periode van de rui wordt zachtvoer verstrekt in de vorm van eivoer

Dit kan fabrieksmatig voer zijn, maar er zijn ook fokkers die dit zelf maken met behulp van beschuitmeel, eieren, Aves opfok. Hieraan kunnen ook nog kiemzaden toegevoegd worden.

Tijdens de periode dat er jonge vogels zijn wordt het voeraanbod uitgebreid met dierlijk eiwit in de vorm van meelwormen, pinkies en buffalowormen.

Het voeren van insecten moet echt beperkt worden tot zo'n 16 dagen waarin er jonge vogels zijn. Bij langer voeren zullen de mannen te vechtlustig worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.
Vers badwater wordt gegeven in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Kleine goudvinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het traject van gewenning gebeurt in fasen; vanuit de volière of vlucht gaan ze eerst in de grote broedkooien en daarna in de tentoonstellingskooi.

De vogels mogen gedurende twee jaar als Eigen Kweek ingezonden worden en ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Kleine goudvinken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Kleine goudvink niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Kleine goudvinken als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Kleine goudvink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Kleine goudvink een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 2, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2017 – 2020, blz. 71 – 72.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009,
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*,
uitgeverij Ornis, 2006. ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International 2012. *Pyrrhula pyrrhula*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Grote goudvink

2021 versie 1.2

NBvV code G1. 15. 015. 001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Pyrrhula

Soort: **Pyrrhula pyrrhula domestica**

Soorten/ondersoorten:

Binnen de soort Pyrrhula pyrrhula onderscheiden we vijftien ondersoorten.

Land van herkomst:

Noord Europa (tussen de 55^e en 57^e breedtegraad), Noord-Azië en Japan.

Oorspronkelijk biotoop:

Ze komen voor in gemengd bos met een dichte ondergroei, langs bosranden en in boomgaarden en tuinen.

Beschrijving vogel:

De Grote goudvink is minimaal 17 cm lang.

Er is een duidelijke verschil in kleur tussen de man en de pop.

De man heeft een zwarte koptekening tot even onder het oog. De wangen, keel, borst en flanken zijn dieprood.

Het rugdek is blauwgrijs. De vleugelpennen zijn zwart met een staalblauwe glans.

De laatste arm pen heeft een rode vleugelvlek. De toppen van de grote vleugelpennen zijn witgrijs

De staartpennen en bovenstaart dekveren zijn ook zwart, de onderstaart dekveren en het onderlichaam zijn wit.

De pop wijkt duidelijk in kleur af van de man. Hier is wel de koptekening zwart, maar de wangen, keel borst en flanken zijn matbruin met een iets grijze waas.

De rug is matgrijs met een bruine waas.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);

- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Grote goudvink wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Grote goudvink is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Grote goudvink toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Grote goudvink

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen⁹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet

⁹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Grote goudvink lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en biotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Grote goudvinken willen wel gevoelig zijn voor Coccidiose, schimmelinfecties en de Ecolli bacterie

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van voliëre- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Grote goudvink.

De Grote goudvinken worden bij voorkeur onder gebracht in voliëres van 300 x 100 x 200 cm of in soortgelijke vluchten.

Tijdens het broedseizoen kunnen Grote goudvinken paarsgewijs ondergebracht worden in grote broedkooien van 100 x 40 x 50 cm .

Als vogels in deze broedkooien binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Grote goudvinken hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 10 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Vogels die in een buitenvoliëre zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels afgeschermd gehouden door de voliëre of de vluchten te voorzien van een dicht dak en gesloten zijwanden of een tocht- en vorstvrij nachthok.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Grote goudvink is aanvullend onderstaand van toepassing:

Grote goudvinken kunnen in volières worden gehouden als daar ook andere vogels in ondergebracht zijn.

Gespecialiseerde fokkers geven de voorkeur aan het per koppel onderbrengen van de Goudvink in een volière of vlucht.

Het fokken met de Grote goudvink.

Goudvinken zijn in hun tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint meestal in april/mei.

Het nest van een Grote goudvink wordt gemaakt in een open nestkastje, traliekastje, nestkorfje met een kokosnest vastgebonden in een conifeer of een zelfgebouwd nest in een conifeer of een kapelletje.

In het broedseizoen wordt tweemaal en maximaal driemaal de gelegenheid geven om te broeden.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd.

De pop broedt zelf de eieren uit.

De broedtijd bedraagt 13 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog, tot 95%.

De ouders brengen zelf de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is geen sprake van een opvallend sterftcijfer.

In deze periode zijn nog geen geslachtskenmerken te onderscheiden.

Inventarisatie fokverslagen

De Voliere, uitg. NBvV, mei 1942, blz. 35 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1952, blz. 33 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1994, blz. 102 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd

Door de NBvV zijn voor inheemse kooi- en volièrevogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Grote goudvink is een zaadeter.

Speciaal voor inheemse vogels worden door verschillende fabrikanten speciale zaadmengsels in de handel gebracht. Deze mengelingen bevatten zowel grove als fijne zaden.

Tijdens het broedseizoen en de periode van de rui wordt zachtvoer verstrekt in de vorm van eivoer

Dit kan fabrieksmatig voer zijn, maar er zijn ook fokkers die dit zelf maken met behulp van beschuitmeel, eieren, Aves opfok. Hieraan kunnen ook nog kiemzaden en onkruidzaden toegevoegd worden.

Tijdens de periode dat er jonge vogels zijn wordt het voeraanbod uitgebreid met dierlijk eiwit in de vorm van meelwormen, pinkies en buffalowormen.

Het voeren van insecten moet echt beperkt worden tot zo'n 16 dagen waarin er jonge vogels zijn. Bij langer voeren zullen de mannen te vechtlustig worden.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit, kalk, sepia en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De vogels krijgen in de volière dagelijks vers drinkwater.
Vers badwater wordt gegeven in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Grote goudvinken die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het traject van gewenning gebeurt in fasen; vanuit de volière of vlucht gaan ze eerst in de grote broedkooien en daarna in de tentoonstellingskooi.

De vogels mogen gedurende twee jaar als Eigen Kweek ingezonden worden en worden tijdens de tentoonstelling ondergebracht in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Grote goudvinken moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3.0 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Grote goudvink verplicht. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Grote goudvinken als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Grote goudvink is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Grote goudvink een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn, -ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door W. Hooijmaijers, Jan Vonk, M. Hiemstra, Piet van Beers, Thomas Pijnacker, fokkers van Grote goudvinken.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 2, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 71 – 90.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren, 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, uitgeverij Ornis, 2006, ISBN 9789073217119

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 9788496553682.

Links.

BirdLife International 2012. *Pyrrhula pyrrhula*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Wilde kanarie

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 001.006

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus canaria**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Canarische eilanden en de Azoren

Oorspronkelijk biotoop:

Aan de randen van bosgebieden.

Beschrijving vogel:

De Wilde kanarie is een vogel met een grootte van 12 – 13 cm.

Er zijn kleine kleurverschillen tussen de man en de pop.

De snavel is vrij grof en donker van kleur.

De kop van de man is geelgroen met vanaf de snavelbasis een donkere bestreping in de kopbevedering. De wangen zijn wat grijzer van kleur. Op de kop is een baardtekening aanwezig. De kopkleur en de bestreping gaan via de nek over in de rug en stuit.

De borst is lichter van kleur, meer geelgroen. Deze kleur loopt naar het onderlichaam lichter weg.

De vleugel en staartpennen zijn zwart.

De pootkleur is zwart met zwarte nagels.

De pop is lichter van kleur met wat meer tekening op de rug en voor de borst.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerking:

De Wilde kanarie wordt beschouwd als de stamouder van alle gedomesticeerde zang- en kleurkanaries.

De Wilde kanarie wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van “inheemse beschermde” vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Wilde kanarie is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Wilde kanarie toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet beschermd
De Europese kanarie staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) met de status “bedreigd”.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Wilde kanarie**

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁰ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt.

Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

¹⁰ Cie DE&W NBvV, Monografie “*Het communiceren met kooi- en volièrevogels*”, 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Wilde kanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBVV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Wilde kanarie.

Wilde kanaries worden in volières gehuisvest.

Buiten het broedseizoen zijn hierin ook andere soorten ondergebracht.

Geschikte medebewoners in de volière (buiten het broedseizoen) zijn Geelkruinkanaries, Reichenow edelzangers, Grote barmsijzen, kleine Kruisbekken en of Baardsijzen. De volière moet aangepast zijn aan de bevolking en een hoogte hebben van 200 cm. De vogels vinden een aanwezige beplanting prettig. Ze zijn in alle lagen van de volière te vinden.

Het broeden met de vogels vindt per koppel plaats in broedkooien met afmetingen van 80 x 40 x 40 cm.

Deze broedkooien zijn binnen geplaatst.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C. De vogels zijn winterhard, maar een vorstvrij nachthok is wel noodzakelijk.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden, tenzij de volière zelf tocht en vorstvrij is gebouwd.

Wilde Kanaries hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Wilde kanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

In een periode voorafgaande aan het broedseizoen worden de mannen en de poppen van elkaar gescheiden en in afzonderlijke ruimtes ondergebracht.

In het broedseizoen worden de vogels paarsgewijs gehouden. Het is niet aan te raden twee mannen in dezelfde ruimte te hebben in het broedseizoen.

In het broedseizoen verdedigd de man nogal fel zijn territorium en kan dan agressief zijn naar andere vogelsoorten toe.

Het fokken met de Wilde kanarie.

De Wilde kanaries zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks februari/maart.

De vogels maken zelf een nest in een nestkorfje, open nestkastje of een eigen nest in de beplanting.

Per broedjaar worden maximaal twee broedronden mogelijk gemaakt, Als de vogels goed in conditie zijn is vaak een derde ronde ook nog wel mogelijk.

Per broedronde worden drie tot vier eitjes gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is 13 – 14 dagen waarna het uitkomstpercentage 80 - 90% is.

De ouders brengen samen de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De vogels komen vlot door de jeugdruï,

Inventarisatie fokverslagen.

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot Europese vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Wilde kanarie is een zaadetende vogel.

Voor vogels uit het geslacht Serinus zijn goede zaadmengsel beschikbaar met een ruim aanbod van verschillende zaden.

Aanvullend op deze zaadmengsels kan onkruidzaad en een graszaadmengeling toegevoegd worden.

De vogels houden van onrijpe onkruidzaden die uit bermen geplukt kunnen worden.

Voorbeelden hiervan zijn zuring, melde, graszaad, paardenbloem en muur.

Naast zaden krijgen de vogels ook zachtvoer in de vorm van eivoer voor tropische vogels, Avian exotenmix en groenvoer in de vorm van muur, sla en witlof.

In het broedseizoen worden pinkies, meelwormen en buffalowormen gevoerd om het dierlijke eiwit te verhogen.

In het totale voedsel aanbod mag grit, kalk en kiezel niet ontbreken. Ook wordt sepia gegeven voor de kalkopbouw van de jonge vogels. Ook kunnen ter bevordering van de algehele conditie voedingssupplementen worden verstrekt in de vorm van vitamines b.v. A-D, mineralen en aminozuren.

Wilde kanaries hebben naast zaadmengsels ook schoon en vers drinkwater nodig. Het is ook wenselijk dat regelmatig schoon en vers badwater, bij voorkeur in schalen, tot hun beschikking staat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Wilde kanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het verdient aanbeveling dit stapsgewijs te doen via een kleine vlucht of grote kooi. Tijdens een tijdelijke tentoonstelling wordt deze vogelsoort in een universeelkooi geplaatst. Ze worden twee opeenvolgende jaren beschouwd als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Wilde kanaries moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,7 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt.. Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

Aanschaf.

De aanschaf van Wilde kanaries als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Wilde kanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de Wilde kanaries enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Daarbij werd de praktijkervaring ingebracht door B. Baay, fokker van de Wilde kanarie.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 98 - 99

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'* 2012
Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,

uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 978 8496553682

Links.

BirdLife International. 2012. *Serinus canaria*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22720056A38712734.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn

Citroenkanarie

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 001. 003/004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus citrinella citrinella**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Carduelis c. corsicanus

Land van herkomst:

De Citroensijs komt voor in Midden- en Zuidwest Europa

Oorspronkelijk biotoop:

Naaldbossen met veel sparren, maar ook in gemengde bossen en alpenweiden..

Beschrijving vogel:

De Citroensijs heeft als synoniem Citroenkanarie.

De Citroensijs heeft een lengte van 12,5 cm.

Er is een kleurverschil tussen de man en de pop.

De man:

De snavel is klein, korten vrij zwaar kegelvormig. De bovensnavel is donker hoornkleurig, de ondersnavel is hoornkleurig en het puntje van de snavel is iets dieper van kleur. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil.

De kopbevedering is asgroen, overgaand in de asgrijze nek. De koptekening vormt een klein olijfgeel masker dat loopt over het voorhoofd, rond het oog en tot onder de snavel. De wangen zijn olijfgeel, overgaand in asgrijs.

Het rugdek en de mantel zijn vanaf de nek tot aan de stuit grijsgroen. Op het grijsgroene rugdek loopt een zwakke zwartbruine bestreping. De stuit is helder geel met een nog minimaal aanwezige bestreping.

De keel is olijfgroen. De borst is olijfgeel met een groene waas en een asgrijze krans rond de afscheiding borst en hals. De flanken zijn groen met een grijze waas op een olijfgel ondergrond.

De vleugel en staartpennen zijn zwartbruin. De buitenvlag van de vleugelpennen is geelgroen gezoomd. De toppen van de vleugeldekveren zijn lichter van kleur waardoor er twee brede geelgroene met asgrijze toppen vleugelbanden ontstaan. Op de staartpennen bevindt zich aan de buitenvlaggen een lichte geelgroene zoom.

De pootkleur is donker vleeskleurig met donkerbruine nagels.

De pop:

De snavel is klein, korten vrij zwaar kegelvormig. De bovensnavel is donker hoornkleurig, de ondersnavel is hoornkleurig en het puntje van de snavel is iets dieper van kleur. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil.

De kopbevedering is grijsgroen, overgaand tot in de nek. De koptekening vormt een klein lichtgeel masker dat loopt over het voorhoofd, rond het oog en tot onder de snavel. De wangen zijn grijsgroen. Het rugdek en de mantel zijn vanaf de nek tot aan de stuit grijsgroen. Op het grijsgroene rugdek loopt een zwakke zwartbruine bestreping. De stuit is helder geel met een nog duidelijk aanwezige bestreping.

De keel is zacht olijfgroen. De borst is grijsgroen van kleur op een olijfgele ondergrond overgaand in het olijfgeel met groene waas van het onderlichaam. De flanken zijn groengeel met een grijze waas .

De vleugel en staartpennen zijn zwartbruin. De buitenvlag van de vleugelpennen is geelgroen gezoomd. De toppen van de vleugeldekveren zijn lichter van kleur waardoor er twee brede geelgroene met asgrijze toppen vleugelbanden ontstaan. Op de staartpennen bevindt zich aan de buitenvlaggen een lichte geelgroene zoom. De pootkleur is donker vleeskleurig met donkerbruine nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Citroensijs wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Citroensijs is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Citroensijs toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring.

Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijvoorschrift.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Citroensijs** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹¹ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Citroensijs lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

In de jeugdperiode kunnen de sijzen gevoelig zijn voor coccidiose.

¹¹ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Huisvesting

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Citroensijs

Bij veel fokkers van Sijzen zijn de vogels ondergebracht in een vlucht.

Hierin zijn geen andere vogelsoorten aanwezig.

De afmeting van een dergelijke vlucht kan 70 cm. breed, 140 cm. diep en 200 cm. hoog zijn. In zo'n vlucht wordt per koppel gebroed, na het broedseizoen kunnen er meer sizen worden ondergebracht.

De vluchten hebben een dicht dak en bij voorkeur een betegelde of betonnen vloer.

Hierdoor kan een droge omgeving geboden worden waardoor de gevoeligheid voor coccidiose wordt verkleind. Daarnaast wordt met een dicht dak voorkomen dat besmetting met ziektes door overvliegende vogels plaats vindt.

Omdat de vluchten buiten staan is er geen speciale aandacht nodig voor de luchtvochtigheid en de temperatuur. Ook aantallen lichturen lopen mee met het natuurlijke daglicht.

Tijdens het broedseizoen worden de wanden tussen de vluchten dicht gemaakt om geen verstoring te krijgen in het broedproces van koppels in de aanliggende vluchten.

Sociaal en soortspecifiek gedrag

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Citroensijs is aanvullend onderstaand van toepassing:

Citroensijzen kunnen buiten de broedperiode met andere vogelsoorten gehouden worden.

Tijdens de broedperiode wordt dit niet gedaan in verband met teveel verstoring van het broeden van de pop.

Het fokken met de Citroensijs

De Citroensijzen zijn in het tweede jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint in de maand februari/maart.

Ze komen gemakkelijk tot broeden zowel in een vlucht als in een broedkooi. Een broedkooi moet dan wel minimaal 80 cm breed, 40 cm. diep en 40 cm. hoog zijn.

De vogels broeden in een vrij open nest welke kan bestaan uit een Harzerkooitje, diverse nestkastjes die bijvoorbeeld ook voor kanaries worden gebruikt met als voering een touwnestje.

De vogels maken zelf hun nest met sisal, paarden-, konijnen- koeienhaar en katoen.

Het broedseizoen kan bestaan uit 3 tot soms 4 broedronden.

Tijdens iedere broedronde legt het popje 4 – 7 eitjes die door haar zelf worden uitgebroed.

De broedtijd duurt 12 – 13 dagen. De uitkomst is als regel 85%.

De jongen worden door de ouders zelf groot gebracht.

Dit verloopt goed want in de periode tot aan de jeugdruï vindt er geen opvallende sterfte van de jongen plaats.

De jongen komen vlot door de jeugdruï.

Na de jeugdruï krijgen ze geen specifieke training ten behoeve van een tentoonstelling. Na het uitvliegen wordt wel een tentoonstellingskooi zonder deurtje in de vlucht geplaatst.

Inventarisatie fokverslagen

Er zijn geen fokverslagen aangetroffen.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol niet alleen de nominaatvorm, maar ook diverse kleurmutaties worden gefokt.

Door de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers zijn voor deze vogelsoort Standaardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater

Voor Citroensijzen worden door meerdere leveranciers van zaden een speciaal mengsel samengesteld.

Dit zaadmengsel is afgestemd op het in prima conditie houden van de Sijzen en het verbeteren van de fokresultaten.

Vooraf fijne zaadsoorten, opgebouwd uit oliehoudende zaden, nigerzaad, perilla, zaden van wilde planten en boomzaden zoals die van de fijnspaar en larix, behoren tot deze mengsels. De keuze van zo'n speciaal zaadmengsel is vooral ook gericht op het voorkomen van een te snelle vervetting van de jonge vogels, waardoor de kans op het overlijden door coccidiose sterk wordt verkleind.

In de broedtijd wordt alleen eivoer verstrekt aan vogels met jongen.

Dit eivoer kan zelf gemaakt worden met 1 hard gekookt ei met 3 beschuiten en een premix.

Ook kan fabrieksmatig samengesteld eivoer worden verstrekt.

Zo is er eivoer voor inlandse vogels dat niet alleen extra lysine en methonine bevat voor optimale groei en veeropbouw, maar ook verrijkt is met gedroogde insecten en miereneieren (10%).

Ook eivoer voor bijvoorbeeld kanaries kan verstrekt worden, maar dan moet de fokker zelf levende of diepvries insecten toevoegen. Groenvoer wordt ook graag gegeten.

Het totale voedingsaanbod kan naast grit en kiezel nog worden aangevuld met diverse sporenelementen.

De Citroensijzen krijgen drinkwater in drinkfonteintjes.

Dit water wordt dagelijks aangezuurd met medicinaal zoutzuur tot een Ph waarde van 3.8 om bacterie groei te verhinderen.

Badwater krijgen de vogels drie maal in de week in open schalen op een krant.

Het badwater wordt na een uur verwijderd.

Overigen

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling

Citroensijzen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

De Citroensijzen kan gedurende twee jaar als Eigen Kweek worden ingezonden.

Tijdens een tijdelijke tentoonstelling wordt de vogel gehuisvest in een universeelkooi.

Identificatie en registratie

Citroensijzen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,5 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Citroensijzen niet verplicht.

Aanschaf

De aanschaf van Citroensijzen als kooi- of volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, moet deze vogel de eerste tijd nauwgezet in de gaten worden gehouden. Een tijdelijke quarantaine heeft de voorkeur.

Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE

Bij de Citroensijzen is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Citroensijzen kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volièrre of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur /links

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volièrre- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volièrre- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaard Europese Cultuurvogels deel 1, uitgegeven door de NBvV, 2012 - 2020, blz. 10 en 11, samenstelling Keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, 't Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvlières en cultuurvogels" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, Europese cultuurvogels in opmars", 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Herman Kremers, *Beschermd of niet...uw vogels en de wet*, 2006 uitgeverij Ornis, ISBN 9789073217119

Links.

BirdLife International 2014. *Carduelis citrinella*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.2 < www.iucnredlist.org >.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Roodvoorhoofd kanarie

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15. 001.005

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinken
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus pusillus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Afghanistan; Armenia (Armenia); Azerbaijan; China; Georgia; India; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Israel; Kazakhstan; Kyrgyzstan; Lebanon; Nepal; Russian Federation; Syrian Arab Republic; Tajikistan; Turkey; Turkmenistan; Uzbekistan.

Oorspronkelijk biotoop:

Op berghellingen en bergweiden tussen de 2000 en 4600m. hoogte

Beschrijving vogel:

De Roodvoorhoofd kanarie is een vogel met een grootte van 11 – 12 cm.

Er zijn geen kleurverschillen tussen de man en de pop.

De snavel is kort, dik, kegelvormig en donkerbruin tot zwart van kleur. De oogring is grijsachtig, de iris donkerbruin met een zwarte pupil.

Vanaf de snavelinplant loopt een ca 10 mm brede voorhoofdband die oranjerood van kleur is. De baardtekening is donkergrijs. De wangstreek is zwart. De kopbevedering is achter de voorhoofdband zwart. Deze kleur loopt door in de nek en rug. De stuit is oranjegeel met een minimale waarneembare bestreping.

De keel is zwart. De borst is zwart en gaat over in een gebroken witte buik en onderlichaam. De flanken zijn geelachtig. Op de flanken loopt een zwarte onderbroken bestreping.

De kleine- en middelste vleugeldeken zijn aan de basis donkerbruin en vertonen een zeemkleurige omzoming. De vleugelpennen zijn zwart. De staartpennen zijn donkerbruin. Op de staartpennen bevindt zich aan de buitenvlaggen een oranjegele omzoming. De pootkleur en nagels zijn donkerbruin.

Status in relatie tot relevante wetgeving

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie:

Verordening (EU) Nr.2019/2117 van 29 november 2019.
e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerking:

De Roodvoorhoofd kanarie wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort. Het houden van en fokken met de Roodvoorhoofd kanarie is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming. Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Roodvoorhoofd kanarie toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd.

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Roodvoorhoofd kanarie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹² van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart.

¹² Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Roodvoorhoofd kanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij vinken kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Roodvoorhoofd kanarie.

Roodvoorhoofd kanaries worden in volières gehuisvest.

Buiten het broedseizoen zijn hierin ook andere soorten ondergebracht.

Geschikte medebewoners in de volière (buiten het broedseizoen) zijn Geelkruikanaries, Reichenow edelzangers, Grote barmsijzen, kleine Kruisbekken en of Baardsijzen. De volière moet aangepast zijn aan de bevolking en een hoogte hebben van 200 cm. De vogels vinden een aanwezige beplanting prettig. Ze zijn in alle lagen van de volière te vinden.

Het broeden met de vogels vindt per koppel plaats in broedkooien met afmetingen van 80 x 40 x 50 cm.

Deze broedkooien zijn binnen geplaatst.

Als vogels binnen worden gehouden moet de luchtvochtigheid schommelen tussen 60 tot 70%.

De luchtkwaliteit in de vogelverblijven moet goed zijn; schoon en voldoende geventileerd.

De temperatuur binnen moet niet lager zijn dan 15° C terwijl de maximale temperatuur niet hoger dan 30° C moet bedragen.

Vogels die in een buitenvolière zijn ondergebracht moeten bij vorst naar binnen worden gebracht.

De vogels blijven vrijwillig buiten vliegen bij temperaturen minder dan 15° C. De vogels zijn winterhard, maar een vorstvrij nachthok is wel noodzakelijk.

Vogels zijn gevoelig voor mist/vocht. In de herfst met nachten met kans op nevel, mist, koude en regen worden de vogels binnen gehouden, tenzij de volière zelf tocht en vorstvrij is gebouwd.

Roodvoorhoofd Kanaries hebben daglicht nodig. Alleen dan krijgen ze voldoende tijd voor voedselopname en de opbouw van een algemene conditie.

Uitgangspunt is dat de vogels tenminste 15 uren daglicht krijgen. Tijdens de rustperiode is een minimum van 12 uur voldoende.

Licht is belangrijk, daarom moeten binnenverblijven voorzien worden van kunstmatige verlichting door middel van verlichtingsarmaturen. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van lichtbronnen die ook een hoeveelheid UV straling uitzenden.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Roodvoorhoofd kanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

In een periode voorafgaande aan het broedseizoen worden de mannen en de poppen van elkaar gescheiden en in afzonderlijke ruimtes ondergebracht.

In het broedseizoen worden de vogels paarsgewijs gehouden. Het is niet aan te raden twee mannen in dezelfde ruimte te hebben in het broedseizoen.

In het broedseizoen verdedigd de man nogal fel zijn territorium en kan dan agressief zijn naar andere vogelsoorten toe.

Het fokken met de Roodvoorhoofd kanarie.

De Roodvoorhoofd kanaries zijn in hun 2^e jaar broedrijp.

Het broedseizoen begint omstreeks februari/maart.

De vogels maken zelf een nest in een nestkorfje, open nestkastje of een eigen nest in de beplanting.

Per broedjaar worden maximaal twee broedronden mogelijk gemaakt, Als de vogels goed in conditie zijn is vaak een derde ronde ook nog wel mogelijk.

Per broedronde worden drie tot vier eitjes gelegd die door de pop zelf worden uitgebroed.

De broedtijd is 13 – 14 dagen waarna het uitkomstpercentage 80 - 90% is.

De ouders brengen samen de jongen groot.

In de periode tot aan de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

De vogels komen vlot door de jeugdruï,

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad De Europese Cultuurvogel, uitg. BEC, 2003, no.4, blz. 160 e.v.

Fokverslag in archief NBvV 2019

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, dec 2020, blz. 6 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Door de NBvV zijn voor de soorten die gerekend worden tot Europese vogelsoorten standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Roodvoorhoofd kanarie is een zaadetende vogel.

Voor vogels uit het geslacht Serinus zijn goede zaadmengsel beschikbaar met een ruim aanbod van verschillende zaden.

Aanvullend op deze zaadmengsels kan onkruidzaad en een graszaadmengeling toegevoegd worden.

De vogels houden van onrijpe onkruidzaden die uit bermen geplukt kunnen worden.

Voorbeelden hiervan zijn zuring, melde, graszaad, paardenbloem en muur.

Naast zaden krijgen de vogels ook zachtvoer in de vorm van eivoer voor tropische vogels, Avian exotenmix en groenvoer in de vorm van muur, sla en witlof.

In het broedseizoen worden pinkies, meelwormen en buffalowormen gevoerd om het dierlijke eiwit te verhogen.

In het totale voedsel aanbod mag grit, kalk en kiezel niet ontbreken. Ook wordt sepia gegeven voor de kalkopbouw van de jonge vogels.

Ook kunnen ter bevordering van de algehele conditie voedingssupplementen worden verstrekt in de vorm van vitamines b.v. A-D, mineralen en aminozuren.

Roodvoorhoofd kanaries hebben naast zaadmengsels ook schoon en vers drinkwater nodig. Het is ook wenselijk dat regelmatig schoon en vers badwater, bij voorkeur in schalen, tot hun beschikking staat.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Roodvoorhoofd kanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Het verdient aanbeveling dit stapsgewijs te doen via een kleine vlucht of grote kooi.

Tijdens een tijdelijke tentoonstelling wordt deze vogelsoort in een universeelkooi geplaatst. Ze worden twee opeenvolgende jaren beschouwd als Eigen Kweek.

Identificatie en registratie.

Roodvoorhoofd kanaries moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,3 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV.

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

Aanschaf.

De aanschaf van Roodvoorhoofd kanaries als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, vogelmarkt of vogelbeurs zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker, op een vogelmarkt of op een vogelbeurs moet deze tenminste gedurende een periode van zes weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Roodvoorhoofd kanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het twijfelachtig of de Roodvoorhoofd kanaries enige kans van overleving hebben. De aanwezigheid van predatoren zal de ontwikkeling tot een invasieve soort tegen gaan.

Deze vogelsoort zal zich niet explosief in de natuur ontwikkelen noch schadelijk zijn voor de Nederlandse natuur en het Nederlands ecosysteem. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 12 - 13

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels*" 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*", 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2010, deel 15, ISBN 978 8496553682

Links.

BirdLife International. 2012. *Serinus pusillus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22720045A38710436.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Europese Kanarie

2021, versie 1.2

NBvV code cluster 1b. G1. 15. 001. 001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Fringillidae = vinkachtigen
Geslacht: Serinus

Soort: **Serinus serinus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn geen ondersoorten

Land van herkomst:

Albania; Algeria; Andorra; Austria; Belarus; Belgium; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; Croatia; Cyprus; Czech Republic; Denmark; Egypt; Estonia; Finland; France; Germany; Gibraltar; Greece; Hungary; Israel; Italy; Jordan; Latvia; Lebanon; Libya; Liechtenstein; Lithuania; Luxembourg; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Malta; Moldova; Montenegro; Morocco; Netherlands; Palestinian Territory, Occupied; Poland; Portugal; Romania; Russian Federation; Serbia (Serbia); Slovakia; Slovenia; Spain (Canary Is.); Sweden; Switzerland; Syrian Arab Republic; Tunisia; Turkey; Ukraine; United Kingdom

Oorspronkelijk biotoop:

Vrij dichte parken en tuinen, struikgebieden, ongedunde sparren aanplant, berkenbossen.

Beschrijving vogel:

De Europese kanarie, ook wel aangeduid als cini, heeft een grootte van 11,5 cm.

De kleur van de man en pop verschillen.

De man:

De snavel is donker hoornkleurig, kort en zwaar kegelvormig. De iris van het oog is donkerbruin met een zwarte pupil. De kopbevedering is olijfgroen. De wenkbrauwstreep is geel en loopt om de wang- en oorstreek heen en vloeit in de nek in elkaar. Zo wordt een halve maan gevormd. De ondersnavel streep is olijfgroen en loopt door tot de nek. De wangstreek is groen met een grijze waas. De nek en rugdek mantel zijn olijfgroen, de stuit is helder geel, met een minimale zwartbruine bestreping. De bovenstaart dekveren zijn geelgroen.

De keel is helder geel, de hals is groen, met een grijze waas. De borst en buik zijn helder geel. De flanken zijn groengeel. In de flanken loopt een zwartbruine streep tekening. De dijen en het onderlichaam zijn gebroken wit. De onderstaart dekveren zijn bruingrijs.

De vleugeldekveren zijn zwartbruin met zware lengtestreepjes. De toppen van de vleugeldekveren zijn lichter, waardoor twee lichte vleugelbandjes ontstaan. De vleugel en staartpenen zijn zwartbruin. De poten zijn bruin met donkerbruine nagels.

De pop:

De snavel is donker hoornkleurig, kort en zwaar kegelvormig. De iris van het oog is donkerbruin met een zwarte pupil. Het voorhoofd heeft een helder gele band van ca. 5 mm breed. De kopbevedering is groen. De wenkbrauwstreep is helder geel en loopt om de wang en oorstreek heen en vloeit in de nek in elkaar. Zo wordt een halve maan gevormd. De ondersnavel streep is olijfgroen en loopt door tot de nek. De wangstreek is diep olijfgroen, iets bruin bewaasd. De nek en rugdek mantel zijn olijfgroen, de stuit is geel, met een groene was. De bovenstaart dekveren zijn olijfgroen.

De keel is geel, de hals is diep olijfgroen, iets bruin bewaasd. De borst en buik zijn geel. Op de borst is een fijne zwartbruine streep tekening aanwezig. De flanken zijn groengeel. In de flanken loopt een zwartbruine streep tekening. De dijen en het onderlichaam zijn gebroken wit. De onderstaart dekveren zijn bruingrijs.

De vleugeldekveren zijn zwartbruin met zware lengtestreepjes. De toppen van de vleugeldekveren zijn lichter, waardoor twee lichte vleugelbandjes ontstaan. De vleugel en staartpenen zijn zwartbruin. De poten zijn bruin met donkerbruine nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren: onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Europese kanarie wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Europese kanarie is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Europese kanarie toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

De Europese kanarie komt voor op bijlage II van het Verdrag van Bern

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de IUCN status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd. De Europese kanarie staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) met de status "bedreigd".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volière- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtname van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Europese kanarie** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹³ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Europese kanarie lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

¹³ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Europese kanarie.

De Europese kanarie is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volièr of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Europese kanarie al gauw een ruimte nodig van b.v. 200 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volièr of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volièr of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volièr of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Europese kanarie is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volièr onder te brengen.

Als de volièr groot genoeg is en goed beplant kunnen zij bij de vogels worden geplaatst.

De Europese kanaries zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Europese kanarie.

Europese kanaries zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in de beplanting van de vlucht of volièr. Dit komvormige nest wordt gemaakt van kokosvezel en mos.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdru is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, maart 1987, blz. 134 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2009, blz 132

De Europese Cultuurvogel, 2013, no. 3, blz. 39 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, sept. 2020, blz. 30 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast is er een kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Europese kanarie is in hoofdzaak een zaadetende vogelsoort Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor Europese Cultuurvogels vogels aangeboden, z.g. wildzangzaad. Veelal zitten in het mengsel meer graszaden en gorzenzaden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. De vogels nemen ook graag een zandbad.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièrres en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In volièrres kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Europese kanaries die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Europese kanaries moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 2,3 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven,

het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De houder van een ongeringde vogelsoort dat staat vermeld op bijlage II van het Verdrag van Bern moet via een administratie kunnen aantonen hoe de vogel in bezit is gekomen. (Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1a)

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de geringde Europese kanarie niet verplicht.

(Besluit natuurbescherming art. 3.27, lid 1 – Regeling natuurbescherming art. 3.24)

Aanschaf.

De aanschaf van Europese kanaries als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Europese kanarie is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Europese kanarie een kans van overleving heeft.

Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 5 – 8.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013.

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels" 2012*, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8.

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars"*, 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*, uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2005, deel 10, ISBN 8487334725.

Links.

BirdLife International. 2012. *Serinus serinus*. The IUCN Red List of Threatened Species 2012: e.T22720049A38711875.<www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Huismus

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.011.001/002

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Passeridae = mussen
Geslacht: Passer

Soort: **Passer domesticus domesticus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn veertien ondersoorten.

Land van herkomst:

Noordelijk en Centraal Europa.

Oorspronkelijk biotoop:

Vrij dichte parken en tuinen, struikgebieden, ongedunde sparren aanplant, berkenbossen.

Beschrijving vogel:

De Huismus heeft een grootte van 15 cm.

De kleur van de man en pop verschillen.

De man:

De snavel is spits en donker hoornkleurig. In het broedseizoen is de snavel zwart. De oogring is bruin, de iris donkerbruin met een zwarte pupil. Om het oog is de bevedering zwart. De band op het voorhoofd is zwartbruin.

De kopbevedering en het achterhoofd zijn grauwgrijs. De wenkbrauwstreep is crème wit. De wangen zijn beige grijs, de oorstreek is grijs. De nek, rugdek en rugmantel zijn kastanjebruin. Op de mantel zijn zwarte lengtestreepjes aanwezig. De omzoming van de mantelveren is lichtbruin. De onderrug en stuit zijn bruingrijs. De bovenstaart dekveren zijn bruin. De keelvlek is zwart. De hals is beige grijs. De borst, buik, flanken en onderlichaam zijn grauwgrijs met een bruine waas. De borstbevedering is in de broedtijd meer zwart. De onderstaart dekveren zijn bruingrijs. De onderstaart heeft een V-vormige zwartgrijze tekening.

De handpennen, armpennen en de middelste en grote vleugeldekveren zijn zwartbruin. De kleine vleugeldekveren en de schouders zijn kastanjebruin. Alle vleugelpennen zijn lichtbruin omzoomd. De toppen van de middelste vleugeldekveren vormen een crème witte vleugelband, de toppen van de kleine vleugeldekveren vormen een witte vleugelband. De staartpennen zijn aan de bovenzijde zwartbruin, aan de onderzijde bruingrijs. De poten zijn donker vleeskleurig met donker hoornkleurige nagels.

De pop:

De snavel is spits en aan de basis geelachtig, verder licht grijsbruin. De oogring is bruin, de iris donkerbruin met een zwarte pupil. Om het oog is de bevedering beige bruin. De

kopbevedering en het achterhoofd zijn grauw bruin. De wenkbrauwstreep is lichtbruin. De wangen zijn grauw bruin, de oorstreek is grijs. De nek is grauw bruin, rugdek en rugmantel zijn matbruin. Op de mantel zijn zwarte lengtestreepjes aanwezig. De omzoming van de mantelveren is lichtbruin. De onderrug en stuit zijn bruinachtig grijs. De bovenstaart dekveren zijn licht bruin. De hals is grauw bruin. De borst, buik, flanken zijn bruinachtig grijs, en het onderlichaam is iets lichter van kleur. De onderstaart dekveren zijn grauw grijs. De onderstaart heeft een V-vormige zwartgrijze tekening.

De handpennen, armpennen en de middelste en grote vleugeldekveren zijn donkerbruin. De kleine vleugeldekveren en de schouders zijn mat grauwbruin. Alle vleugelpennen zijn lichtbruin omzoomd. De toppen van de middelste vleugeldekveren vormen een crème witte vleugelband, de toppen van de kleine vleugeldekveren vormen een witte vleugelband. De staartpennen zijn aan de bovenzijde donkerbruin, aan de onderzijde grauw grijs. De poten zijn geelbruin met donker hoornkleurige nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Huismus wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Huismus is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Huismus toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waarvan blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de IUCN status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd
De Huismus staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) als een bedreigde vogelsoort met de status "gevoelig".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met voliëre- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Huismus** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièrè- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièrè- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁴ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Huismus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij zangvogels kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièrè- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

¹⁴Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Huismus.

De Huismus is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk normaal gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Huismus al gauw een ruimte nodig van b.v. 200 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Huismus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen zij bij de vogels worden geplaatst.

De Huismussen zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Huismus.

Huismussen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in de beplanting van de vlucht of volière. Dit komvormige nest wordt gemaakt van kokosvezel en mos.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, april 2004, blz. 118

De Europese Cultuurvogel, 2003, no.3, blz. 103 e.v.

De Europese Cultuurvogel, 2011, no. 4, blz. 157 e.v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Huismus is in hoofdzaak een zaadetende vogelsoort

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor Europese Cultuurvogels aangeboden, z.g. wildzangzaad. Veelal zitten in het mengsel meer graszaden en gorzenzaden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. De vogels nemen ook graag een zandbad.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièren en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In volièren kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Huismussen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Huismussen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3.1 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Huismus niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Huismussen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Huismus is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Huismus een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 22 – 38.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021.

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'*, 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8.

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars'*, 2009, Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3.

Josep del Hoyo Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2009, deel 14, ISBN 978 8496553507.

Links.

BirdLife International 2012. *Passer domesticus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.1. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Spaanse mus

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.011.004

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Passeridae = mussen
Geslacht: Passer

Soort: **Passer hispaniolensis hispaniolensis**

Soorten/ondersoorten:

Er is een ondersoort:
Passer h. transcasicus.

Land van herkomst:

Afghanistan; Albania; Algeria; Azerbaijan; Bosnia and Herzegovina; Bulgaria; Cape Verde; China; Croatia; Cyprus; Egypt; Gibraltar; Greece; India; Iran, Islamic Republic of; Iraq; Israel; Italy; Jordan; Kazakhstan; Kuwait; Kyrgyzstan; Lebanon; Libya; Macedonia, the former Yugoslav Republic of; Malta; Moldova; Montenegro; Morocco; Oman; Pakistan; Palestinian Territory, Occupied; Portugal; Qatar; Romania; Russian Federation; Saudi Arabia; Serbia (Serbia); Spain (Canary Is.); Sudan; Syrian Arab Republic; Tajikistan; Tunisia; Turkey; Turkmenistan; United Arab Emirates; Uzbekistan; Western Sahara.

Oorspronkelijk biotoop:

Vrij dichte parken en tuinen, struikgebieden, ongedunde sparren aanplant, berkenbossen.

Beschrijving vogel:

De Spaanse mus heeft een grootte van 14,5 cm.

De kleur van de man en pop verschillen. Ook is er verschil in broedtijd- en winterkleed.

De man:

De snavel is bruin tot grijsachtig. In de winter is deze geelachtig aan de snavelbasis, in de broedtijd zwart. De bovensnavel is iets langer dan de ondersnavel. De iris is bruin met een zwarte pupil. De wenkbrauwstreep is wit, boven het oog iets onderbroken. De oogteugel is zwart en loopt door het oog. De wangstreep is wit met een grijze waas. De kopbevedering is in de zomer diep kastanjebruin, in de winter is deze kleur wat matter van tint. De kopkleur loopt door tot in de nek. De rug is bruin met een zware zwarte schubtekening. De stuit is donker grijs.

De keel is volledig egaal zwart. De borst is aan de begrenzing met de keel zwart. Deze kleur gaat over in een zwarte schubtekening. De flanken zijn grijs wit met een duidelijke zwarte schubtekening. De buik en onderlichaam en onderstaartdekveren zijn grijs, witachtig.

De kleine vleugeldekveren zijn beige en zwaar geschubd. Ze hebben witte omzomingen die op de primaire vleugeldekveren breder worden waardoor er een vleugelband ontstaat. De grote vleugeldekveren zijn zwartgrijs. De vleugelpennen zijn zwartgrijs met een

kastanjebruine omzoming. . De staartpennen zijn zwartgrijs met een smalle bruine omzoming.

De pootkleur is grijsbruin met grijs zwarte nagels.

De pop:

De snavel is grijsachtig met een bruine punt. Onder de snavel is de kleur strogeel.. De bovensnavel is iets langer dan de ondersnavel. De iris is bruin met een zwarte pupil. De wenkbrauwstreep is wit, boven het oog iets onderbroken. wenkbrauwstreep loopt over de oorstreek tot de nekzijden en is strak afgelijnd en zeemkleurig. De oogteugel is zwart en loopt door het oog De wangstreek is grijs.. De kopbevedering is bruin met een grijze waas, in de winter is deze kleur wat matter van tint. De kopkleur loopt door tot in de nek. De rug is helder beige met een zware zwarte schubtekening. De stuit is donker grijs.

De keel is volledig egaal zwart. De borst is aan de begrenzing met de keel zwart. Deze kleur gaat over in een zwarte schubtekening. De flanken zijn grijs wit met een duidelijke zwarte schubtekening. De buik en onderlichaam en onderstaart dekveren zijn grijs, witachtig.

De kleine vleugeldekveren zijn beige en zwaar geschubd. De grote vleugeldekveren zijn zwartgrijs. De vleugelpennen zijn zwartgrijs met een bruine omzoming.. De staartpennen zijn zwartgrijs met een smalle bruine omzoming.

De pootkleur is grijsbruin met grijs zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;
- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Spaanse mus wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Spaanse mus is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Spaanse mus toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring.

Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden hebben waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de IUCN status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de voliëre- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de

bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volière- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de **Spaanse mus** is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volière- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volière- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁵ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Huismus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij mussen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

- Virale aandoeningen
- Bacteriële en mycotische aandoeningen
- Parasitaire aandoeningen
- Metabole en erfelijke aandoeningen
- Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volière- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

¹⁵ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Spaanse mus.

De Huismus is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volière of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Huismus al gauw een ruimte nodig van b.v. 200 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volière of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volière of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volière of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Spaanse mus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volière onder te brengen.

Als de volière groot genoeg is en goed beplant kunnen zij bij de vogels worden geplaatst.

De Spaanse mussen zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Spaanse mus.

Spaanse mussen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in de beplanting van de vlucht of volière. Dit komvormige nest wordt gemaakt van kokosvezel en mos.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, jan. 2013, blz. 22 e..v.

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Spaanse mus is in hoofdzaak een zaadetende vogelsoort

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor Europese Cultuurvogels aangeboden, z.g. wildzangzaad. Veelal zitten in het mengsel meer graszaden en gorzenzaden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabriekmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels. Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. De vogels nemen ook graag een zandbad.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volièrtes en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In volièrtes kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Spaanse mussen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Spaanse mussen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3.0 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone.

Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Spaanse mus niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Spaanse mussen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt. Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Spaanse mus is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Spaanse mus een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 2955

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de keurmeestervereniging Tropische Vogels en Parkieten, uitgave van de NBvV 2020, blz. 40 t/m 41.

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'* 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8.

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2009, deel 14, ISBN 978 8496553507.

Links.

BirdLife International. 2014. *Passer hispaniolensis*. The IUCN Red List of Threatened Species 2014:
e.T22718179A62544082.. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Specifieke houderijrichtlijn Ringmus

2021, versie 1.2

NBvV code G1. 15.011.003

Taxonomische indeling

Klasse: Aves = vogels
Orde: Passeriformes = zangvogels
Familie: Passeridae = mussen
Geslacht: Passer

Soort: **Passer montanus montanus**

Soorten/ondersoorten:

Er zijn negen ondersoorten.

Land van herkomst:

Geheel Europa met uitzondering van het hoge Noorden

Oorspronkelijk biotoop:

Vrij dichte parken en tuinen, struikgebieden, ongedunde sparren aanplant, berkenbossen.

Beschrijving vogel:

De Ringmus heeft een grootte van 14 cm.

De kleur van de man en pop verschillen niet.

De enigszins puntige snavel is zwart, geelachtig aan de basis. De iris is donkerbruin met een zwarte pupil. Het smal voorhoofdsbandje is zwart en vormt samen met de kinvlek en de teugel een masker. De teugel en de oogstreep zijn zwart. De kopbevedering en achterhoofd is chocolade bruin. De wangen zijn grijs wit met een zwarte wangvlek. De nekband is grijs wit. Het rugdek en de mantel zijn bruin. Op de mantel lopen zware lengtestreepjes. De onderrug en stuit zijn grauwwit op een grijze ondergrond. De bovenstaartdekveren zijn donker grauwwit.

De kinvlek is zwart. De hals is grijs wit. De borst en flanken zijn grauwwit. De buik, dijen en onderlichaam zijn grauwwit. De onderstaartdekveren zijn roodbruin.

De handpennen, armpennen en grote vleugelpennen zijn zwart, met gezoomde buitenvlaggen. De kleine en middelste vleugeldekveren zijn warm bruin. De top van de middelste vleugeldekveren en kleine vleugeldekveren vormen een vleugelband. De staartpennen zijn zwart.

De pootkleur is donker hoornkleurig met zwarte nagels.

Status in relatie tot relevante wetgeving.

Het houden van deze vogelsoort is toegelaten:

- a) onder wet- en regelgeving omtrent gevaar voor de volksgezondheid (besmetting en zoönosen) onder referentie: Wet dieren, artikel 2.1, derde lid; artikel 5.3, derde lid en artikel 8.4 eerste lid;

- b) onder gestelde regelen Gevaarlijke dieren:
onder referentie: Advies RDA 2005/04: Houden van potentieel gevaarlijke diersoorten als gezelschapsdier, blz. 43;
- c) onder de in de Wet natuurbescherming gestelde regelen (o.a. m.b.t. invasieve soorten onder referentie: § 3.8, art. 3.38 en de EU verordening 1143/2014);
- d) onder de CITES reglementen, EU Richtlijnen m.b.t. soortbescherming, onder referentie: Verordening (EU) Nr. 2019/2117 van 29 november 2019.
- e) met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de Europese Verordening 2009/147/EG, de zogenaamde "Vogelrichtlijn".

opmerkingen:

De Ringmus wordt gerekend tot de Europese zaadetende vogels en heeft daarmee de status van "inheemse beschermde" vogelsoort.

Het houden van en fokken met de Ringmus is alleen toegestaan als voldaan wordt aan de bepalingen die zijn opgenomen in de regeling natuurbescherming. Deze regeling is een ministeriele regeling bij de Wet natuurbescherming

Deze regeling geeft aan dat het houden van en fokken met de Ringmus toegestaan is als de vogel voorzien is van een door de Minister afgegeven naadloos gesloten pootring. Daarnaast moet er een registratie hebben plaatsgevonden waaruit blijkt aan wie die ringen zijn afgegeven.

Status IUCN Red List:

De beschreven vogelsoort heeft de IUCN status Least Concern ver 3.1, 2012 = niet bedreigd
De Ringmus staat op de nieuwe Rode Lijst van bedreigde Nederlandse broedvogels (bijgewerkt 21 april 2018) als een bedreigde vogelsoort met de status "gevoelig".

Doelstelling houderijrichtlijn.

Het hobbymatig en duurzaam houden van en of fokken met een vogelsoort dat wordt gerekend tot de volièr- en kooivogels, vindt plaats op basis van het schriftelijk vastgelegd beleid van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers en met in achtneming van de bepalingen zoals die zijn opgenomen in de CODEX welke voor het houden van en fokken met volièr- en kooivogels is opgesteld.

De basis van deze houderijrichtlijn voor de Ringmus

is het scheppen van zodanige voorwaarden dat het welzijn en de gezondheid van deze vogelsoort gewaarborgd is. Deze borging richt zich op het kunnen uitoefenen van het natuurlijk en normaal gedrag, het in stand houden van een goede gezondheid door het bieden van een goede huisvesting en een goede voeding.

Natuurlijk en normaal gedrag in relatie tot het houden in de avicultuur.

De aantoonbaar in Nederland gehouden en gefokte volièr- en kooivogels kunnen op basis van de daarvoor geldende (niet eensluitende) definities worden gerekend tot de groep gedomesticeerde dieren. Ze leven niet meer in hun natuurlijke omgeving, maar in een houderij omgeving en zijn afhankelijk van de omgevingscondities die de houder hen aanbiedt.

Toch behouden gedomesticeerde vogelsoorten een aantal van hun natuurlijke gedragingen. Vormen van natuurlijk gedrag beschouwen we de voortbeweging, voedselopname en foerageer gedrag, de voortplanting, territoriaal gedrag, de onderlinge socialisatie, verzorging en hygiëne.

De houder en fokker van volièr- en kooivogels zal een meer dan minimaal kennisniveau moeten hebben van de normale gedragingen¹⁶ van de vogels. De manier waarop met deze kennis wordt omgegaan in de relatie tussen houder en vogel heeft veel invloed op de emoties en stressfactoren die de vogel ervaart. Een goede positieve relatie tussen houder en vogel heeft tot resultaat dat de vogel minder angst voor mensen ontwikkelt. Dit verlaagt niet alleen de invloed van veel stressfactoren, maar maakt het omgaan met vogels gemakkelijker.

Gezondheid.

Bij het in acht nemen van goede hygiënische maatregelen en het aanbieden van een uitgebalanceerd voer en voedingssupplementen zal een Ringmus lang in een goede gezondheid verkeren.

Door insleep van buiten af of door het overbrengen door stekende insecten kunnen de vogels in aanraking komen met alle ziekten die bij zangvogels bekend zijn.

Veel voorkomen ziekten bij mussen kunnen ingedeeld worden in onderstaande groepen:

Virale aandoeningen

Bacteriële en mycotische aandoeningen

Parasitaire aandoeningen

Metabole en erfelijke aandoeningen

Traumatische aandoeningen

Huisvesting.

Algemeen.

De algemene richtlijnen met betrekking tot de huisvesting van volièr- en kooivogels is opgenomen in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Specifieke huisvestingsrichtlijnen voor de Ringmus.

De Ringmus is geen kooivogel en wordt in de avicultuur bij voorkeur gehouden in een volièr of vlucht. Om zijn natuurlijk gedrag te kunnen ontplooiën heeft de Heggenmus al gauw een ruimte nodig van b.v. 300 x 100 x 200 cm.(lxbxh)

Als verrijking van de volièr of vlucht kan enige begroeiing worden aangebracht.

Het verdient aanbeveling de vogels naast het verblijf in volièr of vlucht de mogelijkheid te bieden dat ze uit de wind en tochtvrij kunnen zitten.

Een gedeeltelijke overdekte volièr of een tocht- en vorstvrij nachthok kan een oplossing zijn.

Sociaal en soortspecifiek gedrag.

De basis principes ten aanzien van een passend respons op sociale interacties en het tonen van soortspecifiek gedrag en het vermijden van stressfactoren is beschreven in het "Handboek Vogelverzorging" zoals deze is uitgegeven door de NBvV.

Voor de Ringmus is aanvullend onderstaand van toepassing:

Het is niet aan te raden meerdere mannen in dezelfde vlucht of volièr onder te brengen.

Als de volièr groot genoeg is en goed beplant kunnen zij bij de vogels worden geplaatst.

¹⁶ Cie DE&W NBvV, Monografie "Het communiceren met kooi- en volièrevogels", 2020, uitgave NBvV Documentnummer 2020 DE&W 04

De Ringmussen zijn dan rustige vogels en prachtig om te houden.

Het fokken met de Ringmus.

Ringmussen zijn in hun tweede levensjaar broedrijp.

Het broedseizoen begint ongeveer in de maand april.

Ze maken zelf een nest in de beplanting van de vlucht of volière. Dit komvormige nest wordt gemaakt van kokosvezel en mos.

Per broedseizoen wordt niet vaker dan tweemaal de gelegenheid gegeven een broedcyclus mee te maken.

Per broedronde worden vijf tot zes eieren gelegd. De pop broedt zelf deze eieren uit.

De broedtijd is 13 - 14 dagen. Het uitkomstpercentage is hoog en ligt op zo'n 80%.

In de periode naar de jeugdruï is er geen opvallend sterftcijfer.

Inventarisatie fokverslagen.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, juni 1995, blz. 254 e.v.

Maandblad Onze Vogels, uitg. NBvV, nov. 1989, blz. 503

Domesticatie.

Het domesticatietraject heeft zich zodanig ontwikkeld dat er succesvol met de nominaatvorm van deze vogelsoort wordt gefokt. Daarnaast zijn er meerdere kleurmutaties bij de fokkers ontstaan en erfelijk vastgelegd.

Door de NBvV zijn voor de soorten die worden gerekend tot de Europese Cultuurvogels standardeisen opgesteld.

Voeding, drinken en badwater.

De Ringmus is in hoofdzaak een zaadetende vogelsoort

Fabrieksmatig worden voor deze vogelsoort hoogwaardige zaadmengsels voor Europese Cultuurvogels aangeboden, z.g. wildzangzaad. Veelal zitten in het mengsel meer graszaden en gorzenzaden.

De samenstelling kan variëren afhankelijk van de verschillende seizoenen die de vogels doormaken zoals het broedseizoen, de ruiperiode, het tentoonstellingsseizoen en de rustperiode.

Naast zaden hebben de vogels ook behoefte aan dierlijke eiwitten. Deze kunnen in de vorm van zachtvoer of eivoer aan de vogels worden verstrekt.

Dit type voer wordt ook fabrieksmatig aangeboden maar er zijn ook veel vogelliefhebbers die hun eigen eivoer op kundige wijze maken.

Kiemzaden, groenten en fruit kunnen een aanvulling vormen op de voeding van de vogels. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met de hoge vochtwaarden die geen echte voedingswaarde hebben.

Gespecialiseerde fokkers geven hun vogels in het broedseizoen als voedingssupplement ook diepvries pinkies en Buffalowormen. Dit vanwege een hoog eiwit gehalte, goed voor de groei van de jonge vogeltjes en het in broedstemming brengen van volwassen vogels.

Voorkomen moet worden dat er een overdosering van dierlijk eiwit optreedt. Soms zal de pop dan vroegtijdig de jongen verlaten en opnieuw beginnen te nestelen.

Voor een goede spijsvertering is het nodig dat de vogels over kiezel, kalk en grit kunnen beschikken.

Vogels hebben ook mineralen nodig. Deze zitten onvoldoende in de zaadmengsels. Tekorten aan mineralen kunnen ernstige gezondheidsproblemen geven. Om dit te voorkomen zijn diverse zachtvoerders en zelfs voedingssupplementen beschikbaar.

Dagelijks dient schoon drinkwater in drinkfonteintjes of drinkflesjes te worden aangeboden waarbij deze fonteintjes of flesjes ook dagelijks schoongemaakt worden.

Dagelijks hebben vogels ook schoon badwater nodig voor het onderhoud van de bevedering. De vogels nemen ook graag een zandbad.

Badwater moet slechts een beperkte tijd per dag worden verstrekt om vervuiling tegen te gaan. In volières en vluchten moet een voorziening worden getroffen dat vervuiling van de bodembedekking tegen gaat.

In volières kan badwater worden vertrekt in open schalen.

Overigen.

Deelname aan een tijdelijke tentoonstelling.

Ringmussen die gaan deelnemen aan een tijdelijke tentoonstelling moeten vroegtijdig gewend raken aan de tentoonstellingskooi. Deze gewenning kost tijd maar voorkomt stress bij de vogel tijdens de keuring en tentoonstelling.

Ze kunnen gedurende drie jaar als Eigen Kweek worden ingezonden in een universeelkooi.

Identificatie en registratie.

Ringmussen moeten als beschermde inheemse vogels voorzien zijn van een naadloos gesloten pootring van 3.1 mm waarop vermeld staat: de bond die de ring heeft afgegeven, het jaar waarin deze is afgegeven, de code NL, de ringdiameter, het kweeknummer van de fokker en het volgnummer. Daarnaast is een dergelijke ring voorzien van een breukzone. Bij beschadiging van de ring door b.v. oprekken, zal de ring breken en onbruikbaar worden. Belangrijk is dat de juiste ringmaat is gebruikt..

Deze ringen moeten afzonderlijk worden besteld bij de NBvV

De uitgever van deze ringen dient een administratie bij te houden waaruit blijkt aan wie dergelijke ringen zijn afgegeven.

De registratie van de geringde vogels kan plaats vinden door middel van een fokregister dat o.a. digitaal verkrijgbaar is. Deze registratie is voor de Ringmus niet verplicht.

Aanschaf.

De aanschaf van Ringmussen als volièrevogel kan bij voorkeur plaats vinden bij een fokker die vanuit zijn vogelverblijf, zijn eigen gefokte vogels te koop aanbiedt.

Op die wijze kan de koper geïnformeerd worden over de achtergronden van de aan te schaffen vogels.

Na aankoop van een vogel bij een fokker moet deze tenminste gedurende een periode van vier weken in quarantaine worden gehouden. Nauwkeurige observatie is nodig om vast te stellen of de vogel geen ziekteverschijnselen laat zien en of in de bevedering geen ongewenste mijten bij zich draagt.

Risico Inventarisatie en Evaluatie RIE.

Bij de Ringmus is geen natuurlijk gedrag of een gedragstoornis bekend dat aanleiding zal geven tot ongewenst fysiek gevaar voor de mens. Voorwaarde daarbij is wel dat de vogel op de juiste manier wordt behandeld o.a. door de wijze waarop deze door de houder b.v. wordt vastgehouden en geen onnodige stressfactoren worden versterkt door het op de onjuiste manier vangen van de vogel.

Mate van invasiviteit (overlevingskans bij ontsnapping) en schade.

In geval van ontsnapping is het mogelijk dat de Ringmus een kans van overleving heeft. Bij ontsnapping uit de volière of vogelkooi zal deze vogelsoort geen gezondheidsproblemen bij mensen of economische schade veroorzaken.

Het opstellen van deze houderijrichtlijn.

Onder redactie van de Commissie Dierenwelzijn,-ethiek & Wetgeving van de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is deze houderijrichtlijn opgesteld.

Literatuur.

Handboek Vogelverzorging, onder auspiciën van de NBvV uitgegeven door Welzo Media Productions bv, eerste druk 2016, ISBN 978 90 5821 29559

Brochure *Algemene Informatie* m.b.t. de geldende regels die van toepassing zijn op het ringen van volière- en kooivogels, uitgegeven door de NBvV.

CODEX voor het hobbymatig houden van en fokken met volière- en kooivogels door leden van de NBvV.

Standaardeisen voor Europese Cultuurvogels, deel 1, opgesteld door de TC Tropische Vogels en Parkieten , uitgave van de NBvV 2012 – 2020, blz. 44 - 49

Stichting Diergeneeskundig Memorandum, Tijdschrift Bijzondere Gezelschapsdieren 2013-2

Arnoud B. van den Berg, *Lijst van Nederlandse vogelsoorten*, 2021

Lou Megens, *'t Jaar rond, over natuur, vogels, biotoopvolières en cultuurvogels'*, 2012, Uitgave Welzo bv, serie Over Dieren. ISBN 978 90 5821 632 8.

Lou Megens, *Europese cultuurvogels in opmars*, 2009
Uitgave Free Musketeers, ISBN 978 90 484 0873 3.

Josep del Hoyo, Andrew Elkott, Jordi Sargatal & David A. Christie, *Handbook of the Birds of the World.*,
uitg.: Lynx Edicions, Spanje, 2009, deel 14, ISBN 978 8496553507

Links.

BirdLife International 2012. *Passer montanus*. The IUCN Red List of Threatened Species. Version 2015.1. <www.iucnredlist.org>.

www.ibc.lynxeds.com

www.vogelindex.nl

Bijlage A:

**Huisvestingsmatrix voor vogels uit de clusters 1a en 1b.
Zaadetende inheemse kooi- en volière vogels.**

Grootte van de vogel	Jaarcyclus	Huisvesting systeem	Aantal vogels
	Rustperiode	Buitenvolière met nachthok Buitenvlucht met nachthok Binnen volière Binnen vlucht Vluchtkooi 100 x 100 x 50 cm.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding broedseizoen	Kooi 80 x 40 x 50 cm. Kooi 100 x 40 x 50 cm. Kooi 100 x 100 x 50 cm.	
Van 11 – 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm	Broedseizoen	Broedkooi 40 x 40 x 50 cm. Broedkooi 50 x 40 x 50 cm. Broedkooi 50 x 50 x 50 cm Of nestgelegenheid in vluchten, volières en aangebouwde nachthokken.	1 koppel
	Rustperiode Incl. ruiperiode	In volière, vlucht of vluchtkooi	
Van 11 - 14 cm Van 15 – 18 cm. Meer dan 18 cm.	Vorbereiding deelname aan evenementen	Kooi 40 x 40 x 50 cm. Kooi 50 x 40 x 50 cm Kooi 50 x 50 x 50 cm.	
	Deelname aan tijdelijke evenementen	Voorgeschreven Tentoonstellingskooi	1
	Rustperiode	Zie start matrix	

In verband met het normaal en soorteigen gedrag van inheemse cultuurvogels is gekozen voor een kooihoogte van 50 cm.